

Opiskelijoiden kokemuksia vertaistuutoroinnista ensimmäisenä opiskeluvuotena

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

2024

Risto Huuska

Sosionomikoulutus

Tekijä Risto Huuska

Työn nimi Opiskelijoiden kokemuksia vertaistuutoroinnista ensimmäisenä opiskeluvuotena

Ohjaaja Mari Unkuri

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Uudelle aloittaville korkeakouluopiskelijoille uusi oppimisympäristö ja uudet ihmiset voivat olla opiskelujen aluksi pieni shokki. Onneksi opiskelijoiden ei tarvitse yksin selvittää uudesta opiskeluympäristöstä, sillä heitä ovat opastamassa oman tutkintolinjansa vertaistuutorit. Tässä opinnäytetyössä on ollut tavoitteena selvittää, miten opiskelijat kokivat heidän ensimmäisenä opiskeluvuotensa vertaistuutoroinnin ja millaisia kokemuksia heille jäi.

Tämä tutkimuspainotteinen opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Hämeen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden yksikön/linjan sosiaalialan koulutuksen kanssa. Opinnäytetyön tutkimukselliseen osuuteen osallistui vapaaehtoisesti sosiaalialan tutkinto-opiskelijoita.

Tässä opinnäytetyössä oli tutkimustehtävänä selvittää vertaistuutoroinnin onnistumista. Tutkimuskysymyksenä oli, miten opiskelijat kokivat omien vertaistuutoreiden vertaistuutoroinnin ensimmäisenä opiskeluvuotena ja miten vertaistuutorointia voisi mahdollisesti kehittää sosionomikoulutuksessa. Tutkimuksellisen osuuden aineisto kerättiin Webropol-kyselyohjelmalla luodun sähköisen kyselylomakkeen avulla.

Teoreettinen viitekehys opinnäytetyössä rakentui tuutorien tuesta, ryhmäytymisestä, yhteisöllisyydestä, dialogisuudesta sekä ihmisen näkeminen subjektina. Tutkimusmetodeiksi tähän työhön valikoituivat sekä kvalitatiivinen eli laadullinen että kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä.

Kyselylomake oli rakenteeltaan sekamuotoinen, jolloin kysymykset olivat strukturoituja kysymyksiä, monivalintakysymyksiä ja avokysymyksiä. Strukturoitujen kysymysten analysointiin on käytetty kvantitatiivista tutkimussuuntausta, jolloin vastauksien pohjalta muodostettiin kuvaaja kuvaamaan vastauksia. Kvalitatiivista menetelmää käytettiin puolestaan avonaisissa kysymyksissä, jolloin vastauksista pystyttiin keräämään yhdistäviä tekijöitä ja laatimaan taulukkoja vastausten pohjalta.

Tutkimustulokset osoittavat, että tällä hetkellä vertaistuutorointiin ollaan suurimmalta osin erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä. Kyselyyn osallistuneet sosiaalialan tutkinto-opiskelijat antoivat arvokasta tietoa kokemastansa vertaistuutoroinnista sekä antoivat vastauksillaan omia näkemyksiä, kuinka vertaistuutorointia voitaisiin mahdollisesti kehittää tulevaisuudessa sosiaalialalla.

Avainsanat Ryhmä, ryhmäytyminen, tuutori

Sivut 36 sivua ja liitteitä 11 sivua

Name of Degree Programme

Author Risto Huuska

Subject Students' experiences of peer tutoring during the first academic year

Supervisors Mari Unkuri

Abstract

Year 2024

A new learning environment and new people can be a "shock" at the beginning of studies for new students. Fortunately, students do not have to cope with the new student environment alone, because they are guided by peer tutors. The aim of this thesis was to find out what the students in the degree programme in social services thought of peer tutoring in their first year of study and what kind of experiences they had of it. This research-oriented thesis was done in cooperation with the School of Health and Social Services in Häme University of Applied Sciences. Degree students of social service voluntarily participated in the research part of the thesis.

In this thesis, the research task was to assess the success of peer tutoring. The research question was: how did students experience the peer tutoring by their own peer tutors in their first year of study and how could the peer tutoring possibly be developed in the degree programme in social services. The material for the research part was collected using an electronic questionnaire created with the Webropol survey program.

The theoretical framework of reference in the thesis deals with tutors' support, group forming, communality, dialogue and seeing people as subjects. As research methods, both qualitative and quantitative research methods were selected for this work. The questionnaire had a mixed structure, with both structured, multiple choice, and open-ended questions. A quantitative research approach was used to analyze the structured questions, whereby graphs were created to illustrate the answers. A qualitative method, on the other hand, was used in the open-ended questions, where it was possible to gather unifying factors from the answers, and to prepare tables based on the answers.

The research results show that most people are currently very satisfied or satisfied with peer tutoring. The social services students who participated in the survey gave valuable information about the peer tutoring they had experienced and expressed their views on how to develop the peer tutoring in the degree programme in social services in the future.

Keywords Group, group forming, peer tutor

Pages 36 pages and appendices 11 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tuutorit tukena aloittaville opiskelijoille	2
3	Tuutorin historiaa lyhyesti.....	3
4	Ryhmäytyminen ja ryhmän johtaminen	4
4.1	Ryhmä, joukko erilaisia ihmisiä.....	4
4.2	Ryhmäytyminen ja sen vaiheet.....	5
4.2.1	Ryhmän muodostuminen	6
4.2.2	Ryhmän kuohunta ja vakiintuminen	6
4.2.3	Tehtävän suorittaminen ja ryhmän lopetusvaihe	7
4.3	Tuutori ryhmänohjaajana	8
5	Sosiaalipedagoginen näkemys dialogista, subjektina olemisena ja osana yhteisöä	8
5.1	Dialoginen kohtaaminen	9
5.2	Ihminen subjektina	9
5.3	Yhteisö ja yhteisöllisyys	10
6	Aikaisemmat opinnäytetyöt tuutoroinnista	11
7	Opinnäytetyön toteutus	12
7.1	Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimusmetodi.....	13
7.2	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymys	14
7.3	Aineiston hankkiminen kyselytutkimuksella.....	14
7.4	Teemoittelu ja tyypittely	15
7.5	Opinnäytetyön kestävyys, vastuullisuus ja aineiston luotettavuus.....	16
8	Tutkimuksen tulokset.....	17
8.1	Millaisia kokemuksia opiskelijoille jäi orientaatioviikosta?.....	18
8.2	Millaiseksi opiskelijat kokivat vertaistutoroinnin?	21
8.3	Millaisia asioita koit jääneesi pois vertaistutoroinnistasi?	23
9	Kehittämisideoita vertaistutorointia varten opiskelijoiden näkökulmista.....	24
10	Johtopäätökset	27
11	Pohdinta.....	30
	Lähteet.....	33

Kuvat

Taulukko 1. Orientaatioviikosta jääneet kokemukset	20
Taulukko 2. Vertaistuutorin hyödyllisyys erilaisissa tehtävissä	20
Kuva 3. Vastaajien tyytyväisyys vertaistuutoroinnista	21
Taulukko 4. Lähestymisen helppous.....	22
Kuva 5. Vertaistuutoreiden tärkeys opiskeluiden eri vaiheissa	23
Taulukko 6. Mitä vertaistuutoroinnissa olisi voinut tehdä toisin.....	24
Kuva 7. Ryhmytymisen ja itseohjautuvuuden kokeminen	28
Kuva 8. Tärkeimmät tehtävät vertaistuutoreilla.....	30

Liitteet

Liite 1.	Aineiston hallintasuunnitelma
Liite 2.	Tietosuojailmoitus
Liite 3.	Saatekirje
Liite 4.	Tutkimuskysely. Luotu Webropolilla

1 Johdanto

Vuosittain tuhannet uudet opiskelijat aloittavat uuden luvun heidän elämässään, kun he saavat tiedon uudesta opiskelupaikasta joko yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta. Monet heistä muuttavat pois omilta kotipaikkakunniltaan tulevalle opiskelupaikkakunnalle. Vuonna 2023 kevään toisessa yhteishaussa korkeakouluihin haki 142 000, ja syksyllä alkaviin suomen- ja ruotsinkielisiin koulutuksiin oli tarjolla n. 51 000 aloituspaikkaa (Opetushallitus, 2023). Uuden opiskelijan aloittaessa opiskelunsa uudessa korkeakoulussa, hänelle olisi erityisen tärkeää päästä tutustumaan opiskelulinjansa muihin opiskelutovereihin. Toisiin opiskelutovereihin heitä ovat tutustuttamassa oman opiskelulinjan vertaistuutorit.

Vertaistuutorit ovat ylempien vuosikurssien aiemmin aloittaneita opiskelijoita, joiden tehtävänä on auttaa aloittaneita opiskelijoita opintojensa alkuasioissa. Vertaistuutoreiden tehtävänä on kertoa opiskelemisesta ammattikorkeakoulussa ja opiskelemisen yhteydessä tapahtuvasta opiskelijaelämästä. (University of Eastern Finland, n.d.) Muita vertaistuutoreille kuuluvia tehtäviä ovat mahdollisena vertaistukena toimiminen, osallistuminen aloittavien orientaatioviikolle sekä opiskelijaryhmien ryhmäytymisen vahvistaminen. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018)

Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Hämeen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön sosiaalialan koulutuksen kanssa. Työn tutkimuksellisen osuuden aineisto kerättiin tutkimukseen toteutetun kyselylomakkeen avulla, johon osallistui vapaaehtoisia sosiaalialan koulutuksen päivätoteutuksen tutkinto-opiskelijoita, joilta haluttiin saada tietoa heidän kokemuksistaan vertaistuutoroinnista ja miten se oli heidän aikansa onnistunut. Yksityisyyden suojaamiseksi raportissa ei mainita laisinkaan, minkä vuoden sosionomiopiskelijoita tutkimukseen osallistui.

Tämän opinnäytetyön tutkimustehtävän tavoitteena oli selvittää vertaistuutoroinnin onnistumista, ja tutkimuskysymyksenä oli, miten sosiaalialan tutkinto-opiskelijat olivat kokeneet vertaistuutoroinnin heidän ensimmäisenä opiskeluvuotensa Hämeen ammattikorkeakoulussa. Tavoitteena oli myös saada opiskelijoiden näkemysten kautta, miten vertaistuutorointia voitaisiin kehittää jatkossa Hämeen ammattikorkeakoulun sosiaalialalla. Opinnäytetyössä tärkeimpiä esiintyviä käsitteitä ovat ryhmä, ryhmäytyminen ja tuutori.

2 Tuutorit tukena aloittaville opiskelijoille

Uudelle opiskelijalle opiskelemisen aloittaminen ammattikorkeakoulussa tarkoittaa muutosta hänen elämässään. Uuden korkeakoulupaikan saaminen voi merkitä kokonaan muuttoa uudelle paikkakunnalle, jolloin vanhalle paikkakunnalle jäävät opiskelijan perheenjäsenet sekä vanhat ystävät, ja tuolloin opiskelijalla voi muuttua kokonaan vastuun ottaminen itsestään. Hänen aikaisemmin opittu opiskelun luonne voi muuttua verrattuna toisen asteen oppilaitoksiin. Helpottavana tekijänä opiskelujen alussa on kaikkien uusien aloittavien opiskelijoiden oleminen samassa tilanteessa. (Sipilä & Saari, 2014, s. 9) Tuutoreilla on suuri ja merkittävä rooli uusille opiskelijoille, sillä heidän tehtävänä on saada uudet opiskelijat kiinnittymään omaan opiskelijayhteisöön ja alkaviin opintoihin. (Nyyti ry, n.d.)

Opiskelijatuutori on korkeakoulussa opiskeleva opiskelija, jolla on jo omia kokemuksia aiemmista omista opintuista. Hän haluaa vapaa-ehtoisesti osallistua opastamaan uusia opiskelijoita. Eri koulutuksissa tuutorointia tehdään eritavoilla ja erilaisilla muodoilla, mutta kuitenkin tuutoreilla on suuria vaikutuksia sanomisillaan ja tekemisillään. (Härkönen, 2003, ss. 8, 11) Tuutorin tehtävinä nähdään uusien aloittavien opiskelijoiden ryhmäytymisen edistäminen, luoda positiivista ilmapiiriä, tiedonjaon välittämistä eteenpäin sekä tutustuttaminen korkeakouluun ja opiskelijaelämään. Alussa tuutorilla on tärkeitä olla tukena uudelle opiskelijalle, jotta siirtyminen uuteen opiskelijaympäristöön ja elämäntilanteeseen helpottuisi. (Ahonen & Timlin, 2020, s. 13)

Tuutoroidessa tuutoreilla on monenlaisia erilaisia vastuita. Vaikuttajapersoonina tuutorit nähdään opettajiin verrattavina, jolloin heidän sanomisiansa tulisi huomioida. Tuutorien sanomilla ja tekemisillä on suuret merkitykset, sillä niiden välityksillä he antavat kuvan korkeakoulustansa, koulun henkilökunnasta sekä koulussa opiskelemisesta. Jokaiselle uudelle opiskelijalle tuutorin tulisi olla tasapuolinen ja oikeudenmukainen. (Sipilä & Saari, 2014, s. 19) Tuutori luo uusille opiskelijoille sanomisillaan ja käytöksellään ilmapiirin, joka puolestaan antaa kuvan tuutorin suhtautumisesta omaa koulutusta kohtaan. Tuutorin on myös osattava myöntää, jos hän ei tiedä jotain asiaa. Tuolloin opiskelija ohjataan sellaisen henkilön luokse, joka osaa vastata kysyttyyn asiaan paremmin. (Härkönen, 2003, s. 12) Tärkeitä uusille opiskelijoille on esitellä opiskelupaikan toimipistettä, kertoa toimipisteiden sijainnit sekä niihin kulkemisen helppous tai vaikeus. Tärkeitä on kertoa kursseista ja miten niihin kuuluu ilmoittautua. Tärkeitä korkeakoulun toimipisteellä on lisäksi näyttää, missä opiskelijoiden eri palvelut ovat ja kertoa, missä YTHS:n palvelupiste sijaitsee. (Nyyti ry, n.d.) Ahonen ja Timlin mainitsevat (2020, s.13) pro gradu -tutkielmassansa, että tuutorit itse

näkevät tuutoroinnissa olennaisimpana aiheena psykososiaalisen tuen eli yhtenä asiana ryhmäytymisen tärkeyden.

Tuutoreiden kesken tapahtuva yhteistyö on erittäin tärkeätä, ja siihen täytyy panostaa tuutorointia tehdessä. Jokaisessa työssä toimiva yhteistyö on rikasta, näin myös tuutoroinnissa. Yhteistyö toimii ihmisellä voimavarana ja työntekemisen innoittajana. Tuutoreiden tekemässä yhteistyössä tärkeimmiksi vahvuuksiksi nähdään jokaisen erilaisuus sekä ajatusten jakaminen. Toisinaan yhteistyön toteutuminen voidaan kuitenkin nähdä haasteelliseksi, sillä yhteistyöhön on tärkeätä löytää yhteinen aikataulu ja asenteiden yhteen sovittaminen. (Nyyti ry, n.d.)

Vertaistuutorointi auttaa opiskelijoita kehittämään tarvittavia taitoja tulevaa työelämää varten, sillä työyhteisössä työskennellään yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa, jossa työntekijä tarvitsee osaamista vuorovaikutustaidoissansa. Vertaisoppimisen sanotaan auttavana syväoppimisessa ja opiskeluun liittyvät ongelmat ”stressi ja ahdistus” vähenevät. Vertaisoppimisen on myös koettu muuttavan opiskelijoiden opiskelemisen asennetta positiivisempaan suuntaan. Asioiden näkeminen toisesta näkökulmasta parantuu vertaisoppimisen avulla. Vertaistuutori, joka nähdään kannustavana opiskelijalle, nostaa kannustamisen avulla opiskelijan motivaatiota, jolloin opiskeltavaa asiaa kohtaan kiinnostus lisääntyy. (Koivisto, 2019, s. 10)

3 Tuutorin historiaa lyhyesti

Tuutorointi on nähty osana oppimisen tukemista historian aikana. Englantilaiset maksulliset yksityiskoulut käyttivät tuutori nimitystä 1400-luvulla, mutta vakiintuneempana tukemisena sen alkaminen on nähty vasta 1700-luvun loppupuolella, jolloin sen käyttö on ilmeisesti nähty säännönmukaisena. Tuutoroinnin kehittämisestä vastasi tuolloin Andrew Bell, jolloin tuutorointi kehitettiin eräänlaiseksi tueksi opetukseen. Bellin syntyneessä mallissa jokaisella koulun jäsenellä nähtiin oma rooli. Tuutorien tehtävänä oli opettaa muita oppilaita, sillä heidät nähtiin kyvykkäimpinä opiskelijoina. (Viljamaa, 2009, s. 6)

Seuraavalla vuosisadalla, eli 1800-luvun alkupuolella, sovellettiin Bellin mallia, josta vastasi tuolloin Joseph Lancaster. Lancasterin mallin tarkoituksena oli opettaa heikommassa asemassa olevia. Koska Lancasterin koulussa oli tuolloin 300 lasta, yksin opettaminen olisi ollut täysin mahdotonta. Tuutorit nähtiin avainratkaisijoina opetuksen organisoinnissa, ja heidän tehtävinänsä oli huomata ja korjata mahdollisia virheitä, joihin opettaja ei puuttanut.

Lancasterin mallissa tuutorien tehtävänä oli soveltaa opetuksessa toimivaa toimintaa, jonka Lancaster oli suunnitellut. Tuutorien oma oppiminen nähtiin myös tärkeänä. (Hämäläinen & Luoma, 2007, ss. 6-7)

1900-luvun aikana tuutorointi löydettiin uudelleen, ja erityisesti yhdysvaltalaiset kehittivät ja kasvattivat sitä. Tuutorointi on jo pitkään ollut osa yhdysvaltalaisista korkeakoulujen arkea. Englannissa avoimet yliopistot ovat jo pitkään käyttäneet tuutorointia. Tuutormalleja on kehitetty 60-luvulta lähtien. (Hämäläinen & Luoma, 2007, s. 7) Suomessa vertaistuutoroinnin juuret on lähtöisin vuodesta 1973, jolloin opintotoimistot korkeakoulussa halusivat perustaa työryhmiä, joissa tavoitteena oli kehittää pienryhmäohjausta. Toiminnassa eri koulutusalojen vanhempien opiskelijoiden oli tarkoitus ohjata korkeakouluopintoja aloittavia opiskelijoita. Määritelmällisesti toiminta vastasi nykyistä vertaistuutorointia. (Ahonen & Timlin, 2020) Latinan kielestä tulevalla tuutori sanalla on monta merkitystä. Merkitykseltään tuutori voi tarkoittaa: opinluotsi, yksityisopettaja, kotiopettaja, opintojen ohjaaja tai assistenttia. (Härkönen, 2003, ss. 10-11)

4 Ryhmäytyminen ja ryhmän johtaminen

Ryhmäytymisen muodostumisen voi nähdä eräänlaisena prosessina, jossa tietoisesti kehitetään ja tuetaan ryhmäläisten erilaisia taitoja. Ryhmässä olevalla olisi tarkoitus tuntea olonsa mukavaksi ja turvalliseksi sekä uskaltaa kertoa omia mielipiteitä erilaisista asioista. Ryhmäytymisprosessissa ryhmäytyminen nähdään tärkeänä edellytyksenä muodostuvalle oppimisympäristölle. Vaikka jokainen ryhmä on aina erilainen ja samalla ainutkertainen, tapahtuu ryhmätoiminnan taustalla kuitenkin samat ilmiöt. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2023)

4.1 Ryhmä, joukko erilaisia ihmisiä

Ryhmä on joukko erilaisia ihmisiä, jotka ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Se on joukko, jossa työskennellään yhdessä ja koitetaan saavuttaa yhteinen tavoite. Yhdessä ryhmän kanssa tavoitellaan yhteistä oppimista. Ryhmässä työskentely edistää kommunikaatiotaitoja, ja opiskelijat oppivat yhdessä saamaan työelämässä tarvittavia taitoja. Ystävällisyys, kuuntelemisen taito sekä joustavuus kehittyvät pitkin ryhmässä työskentelemällä. (Kari, 2021, s. 18)

Ryhmä sisältää eräänlaisia säännönmukaisuuksia. Käsitteenä ryhmä voidaan nähdä suhteellisena, sillä sen koko voi vaihdella suuresti. Yleisen käsityksen mukaan ryhmän muodostaa 2–20 ihmistä, mutta määrältään ryhmäkoko voi olla hyvinkin vaihtelevaa. Erilaisissa ryhmissä esiintyy tunnusmerkkejä, joita ovat roolien syntyminen, vuorovaikutus, työnjakaminen, ryhmän säännöt ja johtajuus. Pehr Charpentier (1981) esittelee junanvaunuesimerkinsä avulla, mistä ryhmä rakentuu. Charpentier kuvaa neljää tuntematonta ihmistä, jotka muodostavat ryhmän, vasta kun heillä on vuorovaikutusta, yhteinen tavoite ja tietyt säännöt. Tässä esimerkissä yhteisenä tavoitteena on ajan tappaminen, vuorovaikutuksena keskustelu ja katsekontakti, sääntönä tarinoiden kertominen ja työnjakona on yhden puhuminen ja toiset kuuntelevat puhujaa. (Niemistö, 2004, s. 16)

4.2 Ryhmäytyminen ja sen vaiheet

Opiskelijaryhmien toiminnassa sosiaaliset taidot korostuvat, kun erilaisia yhteistoimintoja tullaan tekemään erilaisten ihmisten ja yksilöiden kanssa. Tämä harjoittaa opiskelijoiden pitkäjänteisyyttä ja sietokykyä, jotka joutuvat harjoitukseen, kun toimitaan erilaisten ihmisten kanssa. Yhdessä tekemällä koetaan saavan enemmän asioita aikaiseksi yksin tekemisen sijaan. (Upola, n.d.) Oman luokan ilmapiirillä on suuri merkitys opiskelemisen kokemiseen, sillä tuolloin oppimisen voi kokea mielleekköäksi. Työskentelyn voi kokea iloiseksi, viihtyväksi ja helpoksi hyvässä ryhmässä. (Rasila & Pitkonen, 2009, s. 10). Ryhmälle olisi hyvä tapa toteuttaa erilaisia toiminnallisia harjoituksia, jotta ryhmän tuntemusta ja vuorovaikutusta saataisiin muodostettua ja edistettyä. Erilaisten harjoitusten avulla voidaan edistää ryhmähengen muodostumista ja ryhmäviestinnän taitojen syntymistä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2023)

1960-luvulla Bruce Tuckman osoitti ryhmäytymisen ja ryhmien muodostumisen aikana syntyvän erilaisia kehitysvaiheita. (Viljamaa, 2009, s. 10) Ryhmien muodostumisen aikana syntyvät vaiheet voidaan tunnistaa, jolloin niiden eri vaiheita on mahdollista analysoida. Ryhmän kehitysvaiheet luokitellaan neljään eri luokkaan, muodostuminen (forming), kuohunta (storming), kormiutuminen (norming) ja suoritusvaihe (performing). (Rasila & Pitkonen, 2009, ss. 12–13) Toisinaan mainitaan myös ryhmän lopussa tapahtuva lopetusvaihe (adjourning) (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 7). On hyvä huomata, että kehittyvä ja toimiva ryhmä tarvitsee yhteisökykyiseksi tulemiseen aikaa ja jäsenten tutustumista toisiinsa. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2023)

4.2.1 Ryhmän muodostuminen

Ryhmäytymisen ensimmäisenä vaiheena on ryhmän muodostuminen (forming), jossa ryhmäläiset kohtaavat toisensa ensimmäistä kertaa. Ryhmässä he alkavat tutustumaan toisiinsa, sekä tutustuvat samalla toistensa asenteisiin ja kokemuksiin. Ryhmänjohtajan tulee luoda rakenne, jotta ryhmässä saataisiin luoduksi sille asetettuja tavoitteita ja tehtäviä. (Johtakee, n.d) Alussa ryhmänjäsenet arvioivat omaa asemaansa ryhmässä, sillä alkutilanteessa kaikkia jännittää uusien ihmisten kohtaaminen. Kuitenkin hyvin nopeasti ryhmäläiset tuovat itseään esille. (Kopakkala, 2011, s. 62)

Muodostumisen vaiheessa ryhmäläisillä esiintyy vuorovaikutussuhteissa testaamista ja riippuvuutta. Ryhmäläiset etsivät samalla erilaisia kanssakäymisen muotoja ja muodostavat riippuvuussuhteita ryhmänjohtajaan, ryhmän jäseniin ja ryhmässä vallitseviin normeihin. (Niemistö, 2004, ss. 160-161) Ryhmässä jäsenet kääntyvät ryhmänjohtajan puoleen, koska he haluavat jollain olevan kokonaisuus selvillä. Ryhmäläiset näkevät ryhmänjohtajan osaavana, jonka vuoksi hänestä ryhmäläiset etsivät samankaltaisuuksia ja samanlaista mallia. (Kopakkala, 2011, s. 64) Ryhmänjohtajan taitoon kuuluu osata kuunnella itseään, hallita ryhmänohjaajalle kuuluvat toimintatavat ja vuorovaikutustaidot. (Ahonen & Timlin, 2020, ss. 21-22)

Vertaistuutorin tehtävänä ja tavoitteena ryhmän muodostumisessa on saada uusilta opiskelijoilta jännittymisen tunnetta pois, johon voidaan vaikuttaa erilaisten ryhmäytymistä auttavien harjoitteiden avulla. Koska ryhmän muodostumisen vaiheessa ryhmän eri jäsenet ovat halukkaita lähtemään mukaan toimintoihin, alussa olisi tärkeätä toteuttaa erilaisia tapaamisia ryhmälle. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 7) Jotta tuutori pystyy kohtaamaan ryhmän, hänen olisi tärkeätä olla valmistunut siihen. Tuutorilla on myös tärkeä tehtävä saada ryhmässä olevia tutustumaan toisiinsa. (OSAKO, n.d., s. 13)

4.2.2 Ryhmän kuohunta ja vakiintuminen

Ryhmäytymisen kuohunta vaiheessa (storming) jäsenet alkavat jo hyvin tuntea toisensa, jolloin heille alkaa muodostumaan kuva ja syy kuulua ryhmään. Kysymyksiä aletaan enemmän esittämään ja mielipiteitä tuodaan esille. Samalla jäsenien avoimuus ja rohkaistumine kasvavat. Tässä vaiheessa pyritään myös yksimielisyyteen sekä runsaaseen vuorovaikutukseen. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 8)

Kun ryhmä on alkanut muodostumaan, syntyy ryhmän kuohuntavaihe. Tällöin ryhmässä olevien jäsenten välissä olevat ristiriidat ja eroavaisuudet saattavat alkaa nousta pintaan. Myös ryhmän ohjaajasta voi alkaa tuntua, että tilanteen hallitseminen hänelle saattaa tuntua vaikealta, eikä hän hallitse tuolloin tilannetta. Kuohuntavaiheessa kuitenkin ryhmänjäsenet usein testailevat ohjaajaa ja ryhmän muita jäseniä. Tuolloin ryhmänjäsenet etsivät paikkaa ja rooleja. Tässä vaiheessa ohjaajan on hyvä myös antaa tilaa ryhmälle, mutta muistutettava kuitenkin sääntöjen pitämistä kiinni. (Mast, 2018) Kuohuntavaihe ei ole aina vaihe, joka näkyy muodostumisen vaiheessa. Konfliktitilanteita voi syntyä paljon, jolloin tehtävän saamisen jälkeen sitä vastustetaan. (OSAKO, n.d., s. 11)

Yleensä vertaistuutori toimii ryhmässä sovittelijana. Tällöin ryhmän tulisi keskustella keskenään ristiriitatilanteesta, johon tuutorilla on pyrkimys ohjata ryhmäläisiä. Kuitenkin tilanteessa on hyvä pitää neutraalisuus, jotta se ei pääsisi pahenemaan. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 8) Toisinaan tuutori voi joutua tässä vaiheessa rooliin, johon ei olisi halunnut, ja rooli ei välttämättä tunnu omalta. Toisinaan kuohuntavaihe voi jatkua pitkäänkin, tähän vaikuttaa ryhmäläisten oman roolin löytyminen. (OSAKO, n.d., s. 13)

Vakiintumisen vaiheessa (norming) ryhmässä syntyy yhteenkuuluvuuden tunnetta, ja ryhmässä vallitseva sisäinen vastustus nujerretaan. Jokaisen ryhmän jäsenen ominaispiirteitä aletaan hyväksymään ja ryhmäkokonaisuutta halutaan ylläpitää. Tässä vaiheessa ryhmässä oleva ilmapiiri alkaa olemaan usein vapautuneempaa ja kevyempää. Erilaisia tulkintoja ja mielipiteitä aletaan vaihtamaan ryhmän jäsenten kesken. (Niemistö, 2004, s. 161) Tällöin vertaistuutorilla alkaa oma rooli hiipumaan pikkuhiljaa, mutta hän voi pyrkiä tarvittaessa aktivoimaan ryhmäläisiä joko harjoitteilla tai yhteisellä tekemisellä. Näiden avulla tuutori innostaa ryhmää ja sen yhteishenkeä. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 8)

4.2.3 Tehtävän suorittaminen ja ryhmän lopetusvaihe

Tehtävän suorittamisvaiheessa ohjattavasta ryhmästä on muodostunut kokonaisuus, ja vuorovaikutus toimii ongelmienratkaisuissa. Ryhmäläisten ratkaisuehdotukset ovat rakentavia. Suorituskyky on parantunut, sillä sisäiset roolit ryhmässä on omaksuttu, ja ne lisäävät suorituksen parantamista. (Niemistö, 2004, s. 161) Työnjakaminen on luontevaa roolien vahvistuessa, ja tällöin jokaisella on tieto omasta vastuustansa ryhmässä. Ryhmän jäsenet huomioidaan omina yksilöinä, jolloin toimintamalleja on mahdollista sovittaa yksityiskohtaisesti jokaiselle sopivaksi. Energia pystytään kuluttamaan tehtävän suorittamiseen sisäisten ongelmien ratkomisen sijaan. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 9) Lopetusvaiheessa ryhmäläiset jättävät toisilleen hyvstit. Tällöin jäsenten tunteet vaihtelevat

voimakkaasti surun ja haikeuden välillä. (Niemistö, 2004, s. 162) Reagointi on vaihtelevaa riippuen ryhmän sidonnaisuuteen eli miten on toiminut ja kuinka turvallisesti on kokenut siinä olonsa. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 9)

Suorittamisen ja lopettamisen vaiheessa vertaistuutorin merkitys on vähäistä tai olematonta. Tällöin tuutori voi jäädä sivummalle, sillä opiskelijat ovat jo paljon osaavampia ja itseohjautuvampia. Mikäli ryhmäläiset tarvitsevat tässä vaiheessa vielä jossakin apua, voivat he tarvittaessa ottaa yhteyttä tuutoriin. Lopetusvaiheessa tuutori voi auttaa vielä omien mahdollisuuksien mukaan, mikäli hän on vielä koulun opiskelijana kirjoilla. (Opiskelijakunta Kaakko, 2018, s. 9)

4.3 Tuutori ryhmänohjaajana

Tuutorin toimiessa ryhmänohjaajana, on hänen hyvä huomioida aluksi ryhmässä vallitseva jännittynyt tunnelma ja keskustelun vähäisyys. Mutta kuitenkin kaikkien kanssa pystynee tulemaan toimeen, kun asennoituu optimistisesti. Jännitys on hyvä muistaa, sillä myös tuutoria voi jännittää uusi tilanne. Ryhmänohjaamisen alussa on hyvä aluksi tutustua opiskelijoihin, luoda turvallinen ilmapiiri ja vapauttaa tunnelma. Huumori on myös hyvä jännittyneen tunnelman purkamiseen, kunhan muistaa sen olla loukkaamatta ketään. Ryhmänohjaamisessa on hyvä muistaa tutustuttaa opiskelijoita toisiinsa. (Nyyti ry, n.d.)

Ryhmänohjaajien ”tuutorien” on tärkeätä tietää alussa, paljonko osallistujia on suunnilleen. Tärkeätä on huomioida ryhmän toimiminen ennestään tai ovatko jäsenet koskaan toimineet yhdessä. Toimintaa ryhmälle on hyvä suunnitella etukäteen, ja asettaa sille tavoitteet. (Leskinen, 2009, s. 17) Koska tunteminen kuulumalla johonkin ryhmään sekä yhteisöön edesauttaa opiskeluiden aloittamista, on tuutorien jo hyvä pohtia etukäteen ennen uusien saapumista, millaisilla keinoilla hyvää ilmapiiriä ja ryhmään kuulumista voisi tukea. (Nyyti ry, n.d.) Tuutori on alkuun auttamassa ryhmää, ja antaa sille alkusysäystä. Yhteishenki saadaan luoduksi tutustumalla toisiin tutustumistilaisuuksissa. Sisällöt ovat vaihtelevia ja tapahtuvat vapaa-ajalla. (Härkönen, 2003, s. 42)

5 Sosiaalipedagoginen näkemys dialogista, subjektina olemisena ja osana yhteisöä

Sosiaalisuudessa nähdään tärkeänä ihmisten välillä tapahtuva vuorovaikutus, yhteiselämä, yhteisö ja yhteisöllisyyteen kuuluminen. Karl Mager (1810–1858) oli ensimmäinen

sosiaalipedagogiikka termin käyttäjä, joka halusi korostaa kasvatuksen ja yhteiskunnan yhteenkuuluvuutta. Tärkeänä hän näki sosiaalipedagogiikassa kasvatuksen yhteiskuntaan. Sosiaalipedagogiikassa yhteisö nähdään erityislaatuisena suhteena erilaisten ihmisten kanssa. (Nivala & Ryyänen, 2019, ss. 16, 36, 130)

5.1 Dialoginen kohtaaminen

Teoreettisena käsitteenä sosiaalipedagogiikassa dialogilla nähdään erityinen merkitys, jossa sillä viitataan erityislaatuiseen suhteeseen ja vuorovaikutukseen. Dialogin tarkoituksena on opettaa ihmisten kommunikaatiota, jossa etsitään ja koetellaan ihmisten erilaisia näkemyksiä, joiden avulla pyritään myös oppimaan. Samanmielisyyttä dialogissa ei tarvitse tapahtua, mutta siinä edellytetään keskustelukumppanin kunnioittamista sekä kohtaamista. (Nivala & Ryyänen, 2019, s. 112) Kohtaaminen nähdään tärkeänä, sillä ilman sitä dialogia ei synny laisinkaan. William Isaac mainitsee, että dialogi kestää usein kauan, ja se sisältää erilaisia kriisejä, joiden pohjalta osanottajat saavat uutta näkemystä todellisuudesta. (Holm, Poutanen & Ståhle, 2018)

Dialogitilanteissa dialogiin osallistuvat nähdään samanarvoisina, ja heidän esittämänsä näkökulmat ovat yhtä tärkeitä. Dialogisessa kuuntelemisessa arvioidaan uudestaan omia näkökulmia kuuntelemisen pohjalta, mitä henkilö tahtoo kertoa. Dialoginen kuulija pyrkii erilaisten kysymysten avulla tarkentamaan ymmärrystään, jos hän ei ymmärrä sanomista. Tavoitteena on kasvattaa ymmärrystä ja näkemystä asiasta, miten toiset osapuolet kokevat ja näkevät sen. Dialogissa myös on välttämätöntä keskinäinen luottamus toisiin. Kuulija kehittyä kuuntelemalla ja ymmärtämällä toisten ihmisten näkemyksiä. Luottamuksen puuttuessa kuunteleminen jää syyttä pois. (Holm, Poutanen & Ståhle, 2018)

5.2 Ihminen subjektina

Jokainen ihminen nähdään subjektina, eli omana yksilönä ja toimijana. Subjekti ei synny ainoastaan yksin, vaan hän tarvitsee kasvattajan tukemista oman potentiaalisuuden syntymiseen. Subjektisuus kohdataan ainutlaatuisena ja yhteisöllisenä. Kasvatuksellisessa toiminnassa kohdistetaan yksilön persoonan tukemista, toimijuuden vahvistamista ja osallisuutta. Subjektin kasvu tapahtuu erilaisissa yhteisöissä. Osallisuudessa subjektin ja yhteisön väliset suhteet korostuvat, jolloin subjektin on tärkeätä päästä vaikuttamaan oman yhteisönsä asioihin. Vaikuttamisessa on ihmisten välinen vuorovaikutus ja toiminta.

Osallisuudessa edellytetään kuulluksi tulemistä. (Nivala & Ryyänen, 2019, ss. 28, 89–91, 139)

Subjektisuus nähdään suunnilleen tarkoittavan samaa kuin toimijuus. Yksilö on ainutlaatuinen, jolla on oikeus tehdä erilaisia valintoja itsenäisesti, ja hän saa ilmaista itseänsä. Ihminen ei voi kasvaa subjektiksi, ellei hänen rinnallaan ole muita ihmisiä, jotka kuuluvat yhteisöön. Ihmisen, jonka ei sallita tehdä omia valintoja, vaan altistuu muiden tekemiin valintoihin ja ehtoihin, on tuolloin subjekti sijaan objekti, eli toisten toiminnan kohde. Subjektin saadessaan riittävän hyvinvoinnin, on yhteisö hänelle välttämätön. Subjektin persoonalliseen ja sosiaaliseen kasvuun muodostuu suhteita, kun hän kokee yhteisön läheiseksi. Subjektiksi tulemiseksi edellyttää kiinnittymistä yhteiskuntaelämässä tapahtuviin käytäntöihin ja toimintamalleihin. Nämä puolestaan ovat edellytyksiä hyvälle yhteiselämälle. (Nivala & Ryyänen, 2019, ss. 95, 98, 129-130)

5.3 Yhteisö ja yhteisöllisyys

Yhteisö on termi, jonka määrittely on vaikeata, mutta toiminnan kautta sen pystyy ymmärtämään. Se nähdään ryhmänä ihmisiä, jotka yhdessä parantavat elinehtoja. Laajuudeltaan yhteisö on käsitteeltään laaja, sillä se voi tarkoittaa joko koko ihmiskuntaa tai vain muutaman ihmisen joukkoa. Yleensä sillä viitataan asiaan, joka yhteistä jollekin ihmisryhmälle. Yhteisyydestä puhutaan silloin, kun yhteisöön kuuluvilla jäsenillä on jotakin yhteistä. (Lehtonen, 2020)

Yhteiselämä rakentuu sosiaalisista suhteista, vuorovaikutuksista ja yhdessä tekemisestä. Yhteiselämässä ei ainoastaan tarkoiteta, että eletään samassa ympäristössä, vaan siinä kohdataan muita ihmisiä, jossa heidän kanssansa toimitaan, ja koetaan yhdessä jonkinlaista yhteyttä. Sosiaalipedagoginen näkemys yhteisöstä nähdään ihmisten välillä erityislaatuisena vastavuoroisena suhteena. Tavanomaisesti on ajateltu, että yhteisöllisen yhteenkuuluvuuden tunteen kehittämiseen tarvitaan pidempikestoista toimintaa, jolle on asetettava yhteiset tavoitteet ja sitoutumista. Samalla prosessia koetaan yhdessä onnistumisien ja epäonnistumisien kokemuksia. Paul Naportin ajattelun mukaan ihmisen on vain mahdollista tulla ihmiseksi kuulumalla johonkin yhteisöön. Sosiaalipedagogiikassa nähdään, että yhteiselämä on edellytyksenä ihmisyyden toteutumiseen. (Nivala & Ryyänen, 2019, ss. 128-131, 42, 90)

Kansanen ja Virolainen (2023, s. 8) mainitsevat yhteisöllisyydestä, että se on eräs tärkeimpiä arvoperustaan osa-aluetta ammattikorkeakouluissa. Suurin osa ammattikorkeakoulussa

opiskelevista havaitsi olevansa osa oman opiskelulinjansa yhteisöä. Kansanen ja Virolainen mainitsevat myös, että käsitteenä yhteisöllisyys on laaja sekä sisältää useita määritelmiä. Opetushallituksen (n.d.) mukaan yhdessä tekemällä ja osallisuudessa tapahtuvat kokemukset vahvistavat yhteisöä. Yhteisön jäsenten oppimista ja hyvinvointia edistävät vuorovaikutus, yhteistyö ja monipuolinen työskentely. Yhteisöllisyyden kuulumiseen jokaisella ihmisellä on tapana löytää eroja erottamaan ”meidän” ja ”toisten” väliltä.

6 Aikaisemmat opinnäytetyöt tuutoroinnista

Eeva Miettinen (2012, 1–2, 22, 49, 52) on tuonut omassa tutkimuksessaan Tuutori - Matkaopas yliopistomaailmaan esille, millaisia tavoitteita opiskelijatuutoroinnilla on yliopistossa. Tutkimuksessa on tarkasteltu opiskelijatuutorointia, joka järjestettiin vuonna 2011. Miettinen näkee opiskelijatuutoroinnin olennaisena osana aloittavan opiskelijan kotoutumista, että sitoutumista korkeakouluun. Tutkimuksessa syntyneen aineiston pohjalta selvisi, millaiseen suuntaan matemaattisluonnontieteellisessä tiedekunnassa tuutorointia tulisi kehittää. Miettinen kokosi tutkimuksensa pohjalta SWOT-analyysin, johon hän kokosi tuutorointiin liittyviä sisäisiä ja ulkoisia vahvuuksia sekä haasteita. Vahvuuksia tuutoroinnissa nähtiin käytännöllisen tiedon levittäminen, vertaistuki ja opiskelijoiden tutustuminen toisiinsa. Kuitenkin tuutoroinnin hyödyllisyys nousi tärkeimmäksi, sillä kaikki pitivät sitä tärkeänä. Tuutoritoiminta nähtiin tärkeänä opintojen alkupuolella. Haasteina puolestaan nähtiin tuutoreille liian suuri vastuu, jonka laitokset jättävät. Fuksien mukaan lähteminen toimintaan nähtiin myös haastavana.

Sari Hämäläisen ja Maaret Luoman (2007, ss. 4, 35) pro gradu -tutkielmassa Vertaistuutorien vaikutus opiskelijoiden akateemiseen sosiaalisaatioon luokanopettajakoulutuksessa, on pyritty selvittämään vertaistuutorien vaikutuksia opiskelijoiden sosiaalisaatioon akateemisesti. Tutkimus laadittiin luokanopettajakoulutuksen näkökulmasta. Hämäläinen ja Luoma ovat tutkimuksellaan selvittäneet aloittaneiden opiskelijoiden kiintymystä opiskelijayhteisöön. Tutkielmassansa he mainitsevat vertaistuutorien käytännön tehtäviä. Käytännön tehtäviä vertaistuutoreilla ovat opiskeluympäristöön tutustuminen ja uusien aloittaneiden ryhmäytymisen mahdollisuutta yhteisillä vapaa-ajan vieteillä. Vertaistuutoreista mainitaan myös, että heitä saatetaan lähestyä helpommin, kuin opetushenkilökuntaa. Vertaistuutorit nähdään tärkeänä sosiaalistumisen apuna uusille opiskelijoille opiskelijayhteisöön.

Vuonna 2000 käynnistyi OpOke-hanke, jonka tehtävänä oli tähdätä opiskelijoiden ohjausjärjestelmien parantamisiin, koska opiskelijat olivat kokeneet riittämättömiksi opetus- ja

ohjausjärjestelyt sekä liian vähäiset kontaktit ohjaajiin. Myös perinteiset opetustavat koettiin opintoja hidastaviksi tekijöiksi. Hanke toteutettiin vuoden 2003 loppuun asti, ja siihen ottivat osaa Kuopion, Oulun ja Joensuun yliopistot sekä Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Hankkeen rahoitti opetusministeriö. OpOke-hankkeen pyöriessä 25:ssä eri yksikössä kehiteltiin erilaisia tuutorointimuotoja, jotka tukisivat opintojen etenemistä. (Haapaniemi & Ulla, Hankkeen tausta, 2004, ss. 11–12) OpOke-hankkeessa oli mukana yli sata vertaistuutoria, jotka osallistuivat tuutorointikokeiluun. Pääpainona kokeilut keskitettiin opiskelujen alkuvaiheisiin, jossa ohjausta kehitettiin. Opettajia sekä opiskelijoita oli mukana tuutoroinnin ja ohjauksen kehittämisessä. Osallistuneista osa sai korvausta rahallisena, ja toiset saivat opintosuorituksia toiminnasta. Yhteistyöhön tuutorien kanssa osallistui opinneuvojat, opintosuhteereitä, ylioppilassihteeristö ja pääaineiden vastuuhenkilöitä. Tuutorikokeilujen alkupuolen jälkeen mukaan otettiin myös erilaisia kokeiluja mm. sisällöllinen ohjaus ja opiskeluprosessin ohjaus. Vertaistuutorointi koettiin kaiken kaikkiaan toimivaksi, mikäli tuutorit olivat motivoituneita tehtäviinsä. (Haapaniemi, Voutilainen & Tiainen, Tuutorikokeilujen yhteenvetoja, 2004, ss. 163–164)

Johanna Mäkelä (2010, ss. 18, 22, 26) on selvittänyt opinnäytetyössään tuutorin hyödyllisyyttä monimuoto-opiskelijoille. Kysely toteutettiin Helsingin, Järvenpään, Oulun, Pieksämäen ja Porin pisteiden Diakonia-ammattikorkeakoulun monimuoto-opiskelijoille. 41–50-vuotiaat olivat suurin osa vastanneista, ja alle 31-vuotiaita vastanneista oli 2,5 %. Työssään Mäkelä on halunnut selvittää opiskelijatuutoroinnin tarpeellisuutta pitkin opiskeluvuotta. Opiskelujen alkuvaiheessa opiskelijatuutorointi koettiin erittäin tärkeäksi, mutta opiskelun loppumista kohti sen tärkeys väheni. Kysymyksillä oli myös tarkoitus selvittää opiskelijatuutoroinnin tehtäväalueiden tärkeyttä. Opiskelijoiden ohjaamista tarvittavien tietojen lähteille pidettiin tärkeimpänä tehtäväalueena. Sosiaalisen tuen tarvetta pidettiin myös tärkeänä (66,2 % vastanneista). Tarvetta tutustuttaa uudet opiskelijat ympäristöön piti tärkeänä 63,1 %. Eräänä kehittämisideana opiskelijatuutoroinnissa huomioitiin opiskelijatuutoroinnista tiedottamiseen sekä tuutoriin yhteydenoton helpottamista.

7 Opinnäytetyön toteutus

Tässä tutkimuspainotteisessa opinnäytetyössä oli tarkoituksena selvittää, miten Hämeen ammattikorkeakoulussa vertaistuutorointi oli onnistunut sosiaalialan puolella. Tilaaajalle oli tarkoituksena selvittää opinnäytetyön avulla, miten sosiaalialan tutkinto-opiskelijat olivat kokeneet vertaistuutoroinnin ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, ja miten vertaistuutorointia voitaisiin kehittää jatkossa sosiaalialalla.

Tieteellinen tutkimus on tutkimusprosessi, jolla on tapana edetä tietynlaisella kaavalla. Raportoiminen syntyy tutkimusaiheeseen perehtymällä, joka sisältää erilaisia välivaiheita. Aihevalinta, ja siihen perehtyminen on tutkimusprosessin ensimmäinen vaihe, joka tehdään perehtymällä tutkittavan aiheen varhaisimpiin tutkimuksiin. Käsitys tutkimusaiheesta syntyy perehtymällä tutkittavaan aiheeseen, jolloin syntyy tutkimuskysymyksiä, jotka puolestaan muotoutuvat tutkimussuunnitelmaan. Tutkimuksen vaiheet (lähtökohdat, toteuttaminen ja raportointi) suunnitellaan tarkasti, jotka sisällytetään tutkimussuunnitelmaan sitä laatiessa. (Jyväskylän yliopisto, 2021b.)

7.1 Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimusmetodi

Tutkimuksen aluksi tutkijan täytyy määrittää, millaisilla tutkimusstrategioilla tutkijan toteuttama tutkimus toteutetaan. Tutkimusstrategialla tarkoitetaan tutkimukseen käytettyjen ratkaisujen kokonaisuutta, jossa se voidaan jäsentää sekä laajempiin että suppeampiin valintoihin (Jyväskylän yliopisto, 2014). Tutkimusstrategiaan sisältyy sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen tutkimussuuntaus. Aluksi tässä tutkimuksessa oli tarkoituksena käyttää vain kvalitatiivista tutkimusta, mutta strukturoituja kysymyksiä analysoidessa osoittautui, että tulosten esittäminen raportissa numeroiden ja kaavioiden avulla olisi selkeämpää, jolloin kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä valittiin mukaan analysointimenetelmäksi.

Kvalitatiivisen tutkimuksen, eli laadullisen, tavoitteena on pyrkiä ymmärtämään kokonaisvaltaisesti tutkimuksen laatua, ja siinä esiintyviä ominaisuuksia ja merkityksiä. Korostuvia piirteitä laadullisessa menetelmässä esiintyy tutkittavan asian esiintymisympäristössä, taustassa, tarkoituksessa ja merkityksessä. (Jyväskylän yliopisto, 2021a) Kvalitatiivista tutkimusta käytetään, kun halutaan ymmärtää syvällisemmin tutkimuskysymyksen kontekstia, merkitystä sekä monimutkaisuutta. Tutkimusmenetelmiä kvalitatiivisessa tutkimuksessa voivat olla mm. haastattelut, fokusryhmät että tapaustutkimukset. Monet alat käyttävät kvalitatiivista tutkimusta, kuten sosiologiassa ja psykologiassa. (Salomäo, 2023)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa, eli määrällisessä, tutkimuksen kohdetta kuvataan ja tulkitaan tilastojen ja numeroiden avulla. Tutkimuksessa, joka on määrällistä, ollaan kiinnostuneita mm. tutkittavan kohteen vertailemisesta ja syy- seurauksuhteista. Kvantitatiivinen analyysi on kvalitatiivisen analyysin pari, jonka tehtävänä on kuvata ja tulkita valittua kohdetta numeroiden ja tilastojen avulla (Jyväskylän yliopisto, 2021a). Kvantitatiivista tutkimusta käytetään, kun tutkimuskysymyksessä edellytetään tutkittavien asioiden tarkkoja tilastollisia analyyseja. (Salomäo, 2023)

7.2 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymys

Tutkimustehtävästä Näpärä (2017) mainitsee, että omia valitsemia aineistollisia, menetelmällisiä ja teoreettisia valintoja tulee reflektoida tutkimustehtävässä. Hän huomauttaa, että tutkimustehtävä on mahdollista jakaa tutkimusongelmaan ja tutkimusasetelmaan. Tämän tutkimuspainotteisen opinnäytetyön tutkimustehtävänä oli selvittää vertaistuutorien tuutorinnin onnistumista ensimmäisen vuoden opiskelijoille.

Tutkimuskysymyksen tarkoitus on esittää, mihin asiaan tutkimuksella etsitään vastausta, eli tutkimusaineistolla vastataan tutkimuskysymykseen. (Hong, 2019) Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on, miten opiskelijat olivat kokeneet vertaistuutorien vertaistuutorinnin ensimmäisenä opiskeluvuotena ja miten vertaistuutorointia voisi mahdollisesti kehittää sosiaalialalla. Jotta tutkimuskysymystä varten sai analysoitavaa, oli sitä varten laadittava erilaisia täsmentäviä kysymyksiä. Kysymyksien laatiessa täytyi pohtia, miten ne vastaisivat mahdollisimman hyvin, mutta mahdollisimman rajatusti opinnäytetyössä esitettyyn tutkimusongelmaan. Lopulta kysymyslomakkeelle päätyi seuraavanlaisia kysymyksiä, jotka löytyvät opinnäytetyön liitteistä (liite 4).

7.3 Aineiston hankkiminen kyselytutkimuksella

Tutkijan on hyvä ottaa huomioon kyselytutkimusta laatiessa, että tutkimus on mahdollista jakaa kolmen erilaisen aineistotyyppin mukaan. Nämä ovat strukturoitu, avoin ja sekamuotoinen kysely. (Hong, 2019) Tämän opinnäytetyön tutkimukselliseen osuuteen käytettiin sekamuotoista kyselyä, sillä pelkästään strukturoidut kysymykset eivät olisi antaneet tarpeeksi tietoa tutkittavasta aiheesta. Strukturoidut rakentuvat monivalintakysymyksistä ja valmiiksi määritetyistä vastauksista (Hong, 2019).

Strukturoidut kysymykset rajaavat suuresti myös vastaajien omia mielipiteitä, jolloin tärkeitä tietoja ja kokemuksia voi jäädä saamatta. Koska strukturoidut kysymykset ovat rakenteeltaan valmiita kysymyksiä eli valmiiksi määriteltyjä, vastaaja ei itse pääse kirjoittamaan omaa vastausta ja näkemystä kysytystä asiasta. Tuolloin vastaaja joutuu valitsemaan valmiista vastauksista vastauksen, joka on lähimpänä hänen omaa näkemystään. Avoimet kysymykset strukturoitujen kysymysten sijaan loivat vastaajille mahdollisuuden vastata hänen haluamallansa ja kokemallansa tavalla esitettyyn kysymykseen. Avoimia kysymyksiä käytetään silloin, kun strukturoidut kysymykset eivät anna tarpeeksi tietoa tarvittavien vastauksien saamiseksi (Hong, 2019).

Tässä opinnäytetyössä käytettiin aineiston keräämiseen Webropol- kysely- ja raportointisovelluksen avulla luotua kyselylomaketta. Kyselylomakkeella oli yhteensä 10 kysymystä, joista puolet olivat avonaisia- ja puolet monivalintakysymyksiä (Liite 4). Kyselylomaketta laatiessa on otettu huomioon, ettei kysymyksiä ole liikaa, että kyselyn laajuus on sopiva ja se, millainen aika lomakkeen täyttöön pitää varata. Laajuudessa on tärkeätä huomioida kyselyn enimmäispituus, joka ei saisi kyselyssä ylittyä yli 20 minuuttiin, suositeltu aika, jota ei ylittäisi on 15–20 minuuttia (KavntiMOTV, n.d).

Kyselytutkimuksessa tutkijan on huomioitava tutkittaviin kohdistuvat eettiset oikeudet, turvata yksityisyyden suojaamista sekä olla vaarantamatta tutkimukseen osallistuvia. Tutkimus, joka kohdistuu ihmisiin, peruslähtökohtana on luottamus tutkijoita kohtaan (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, s. 8–9). Eettisyyden turvaamiseksi opinnäytetyöhön kuului tietosuojailmoituksen laatiminen (Liite 1), jonka kyselyyn osallistujien oli mahdollista nähdä ennen kyselylomakkeelle vastaamista. Tietosuojailmoituksen tarkoituksena oli turvata tutkimukseen osallistuvien yksityisyys ja henkilötietojen turvaaminen. Kyselylomakkeiden analysoinnin jälkeen avoimet kysymykset muutettiin anonyymeiksi, jolloin ne eivät enää vaarantaneet tutkimukseen osallistuneen turvallisuutta. Tutkijan tulee tutkimusta tehdessä huomioida, ettei hän aiheuta tutkittavia kohtaan riskien syntymisiä, vahinkoja tai erilaisia haittoja (Vuori, n.d). Tutkittavalla on aina oikeus keskeyttää osallistuminen tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Tutkittavalle on annettava aikaa harkitsemisiin, että saada tieto tutkimuksen tavoitteista. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, s. 8 ja 9) Tutkimuksen tavoitteista tiedotettiin WhatsAppissa kirjoitetulla saatekirjeellä ja kyselylomakkeen alussa olevalla saatekirjeellä.

Valmis kyselylomake lähetettiin tutkimukseen valittujen opiskelijaryhmien yhteiseen WhatsApp-ryhmään, jolloin ryhmänjäsenillä oli halutessaan mahdollista osallistua tutkijan laatimaan opinnäytetyön tutkimukselliseen osuuteen. Vaikka saatekirje oli nähtävissä kyselylomakkeessa, WhatsApp-ryhmään kirjoitettiin vielä erillinen saatekirje, jonka avulla ryhmässä olevien jäsenten oli helppo pohtia, haluaisivatko osallistua tutkimukseen. Kysely lähetettiin opiskelijoille WhatsAppin kautta tammikuun lopussa, ja kyselylomakkeelle vastausaikaa oli viikon verran. ’

7.4 Teemoittelu ja tyypittely

Tutkijan tehtävänä on valita tutkimusta analysoidessa jokin tiedonhankintamenetelmä, koska tutkimuksissa lähestyminen tapahtuu yleensä tematisoinnin kautta. Teemoittelussa on mahdollista nostaa tutkimuksessa syntyneitä erilaisia teemoja. Teemoittelua pidetään

suositeltavana, jotta käytännöllisiin ongelmiin löydettäisiin ratkaisuja. (Eskola & Suoranta, 2014, s. 175, 179) Aineistoista on mahdollista hahmottaa toistuvia aiheita, jotka ovat aineistoista nousseita teemoja. (Jyväskylän yliopisto, 2016) Alun perin tässä tutkimuksessa oli tarkoituksena, että teemoina toimii jokaisen kysymyksen otsikko, mutta analysoinnin jälkeen vastauksista alkoi löytyä kolmea erilaista teema vastauksia yhdistelemällä.

Tyypittelyä käytetään perinteisesti teemoittelun ohella, jolloin aineistoa ryhmitellään erilaisiin tyyppeihin. Tyypittelyn tarkoituksena on etsiä aineistosta samankaltaisia piirteitä, jolloin samankaltaisuudet ryhmittyvät omaksi tyyppiä. Ennen kuin aineistoa alkaa tyypittelemään, usein aineisto hyvä esitellä ensin teemoittain. (Eskola, 2014, s. 182) Avonaisia kysymyksiä analysoidessa, vastauksista alkoi hahmottumaan erilaisia tyyppejä. Tämän jälkeen tiettyyn tyyppiin alettiin erottamaan vastauksista samanlaisia piirteitä, jotka lajiteltiin tietyn tyyppin alle. Aineistosta syntyneet teemat ja tyypit esitellään luvussa 8.

7.5 Opinnäytetyön kestävyys, vastuullisuus ja aineiston luotettavuus

Eettisten suositusten tavoitteena on ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden prosessien yhdistämistä, edistämistä ja ennaltaehkäistä epärehellistä syntymistä ja kohentaa opinnäytetyön laatua. (Arene, 2019) Opinnäytetyöntekijän tulee kunnioittaa opinnäytetyössä kulttuuria ja luonnon monimuotoisuutta. Kestävyysnäkökulmaa voidaan analysoida ympäristöllisen, taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuksien kautta. (HAMK, n.d.) Kestävän kehityksen tehtävänä on varmistaa nykyiselle ja tulevalle sukupolvelle suotuisat elämään vaadittavat edellytykset. Kestävän kehityksen päätöksissä on tärkeitä huomioida luonnon kantokyky sekä huomioida ympäristö, ihmiset ja talous. (Opetushallitus, 2024) Opinnäytetyön näkökulmasta kestävä kehitys voisi kuvata opinnäytetyön laatimista, toteuttamista ja säilyttämistä tulevaisuutta varten. Opinnäytetyössä hankittava ja käytetty teoreettinen tieto on haettu suurimmilta osin internetistä, eli sähköisesti. Kirjallisuutta käyttäessä kirjat oli lainattu kirjastosta oman hankkimisen sijaan. Kirjojen lainaaminen estää kuormittumista, jolloin kirjaa ei tarvitse hankkia omaksi. Tämä puolestaan vähentää kirjojen valmistamista, kirjoihin tarvittavan musteen sekä värien käyttöä. Myös paperin käyttäminen vähentyy, ja puita ei tarvitse kaataa paperin valmistamista varten.

Vastuullisuuteen lukeutuu tutkimusluvasta huolehtiminen. Tutkimuslupa on hyvä kiinnittää huomiota, jo ennen opinnäytetöihin tarvittavan aineiston hankkimista, yhdessä opiskelija pohtii ohjaajan kanssa, tarvitaanko tutkimuslupaa hankkia. Organisaatiota tai sen edustajia (esim. opiskelijat) on organisaatiolta pyydettävä tutkimuslupa ennen aineiston keruuta. (HAMK, n.d.) Tämän opinnäytetyöprojektin aluksi täytyi hankkia Hämeen

ammattikorkeakoulun organisaatiolta tutkimuslupa, ennen kuin mahdollista aineistoa oli lupa lähteä hankkimaan. Vastuullisuuden huomioimisessa täytyi myös ottaa eettisyys huomioon. Ennen kyselyyn vastaamista tai vastaajan halukkuutta osallistua tutkimukseen, heille lähetettiin WhatsApp-ryhmässä saatekirje, joka kertoi tutkimuksen tarkoituksen, ja mihin vastauksia tulisi käyttää. Tutkimusta varten laadittiin tietosuojailmoitus, joka jaettiin ryhmässä PDF-tiedostona, josta kaikkien kyselyyn osallistujien oli mahdollista lukea se ennen halukkuutta osallistua tutkimukseen. Tutkimuksessa huolehdittiin anonymisuudesta, eli vastaajilta ei kerätty laisinkaan henkilökohtaisia tietoja. Myös kaikki vastaukset muutettiin anonymiseen muotoon heti vastauksia analysoidessa. Opinnäytetyöntekijä säilyttää työnsä tietokoneella oman oppilaitoksensa laatimien ohjeiden mukaisesti. Arene (2019) muistuttaa opinnäytetyöntekijää huomioimaan myös tietosuojalain, tekijäoikeuslain, lain viranomaisten toiminnan julkisuudesta sekä oikeuden yksityisyyden suojaan.

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa kohdistetaan arviointi tutkimusaineiston keräämiseen, sen analysointiin sekä tutkimuksen raportointiin. Luotettavuuden kriteereinä pidetään totuusarvoa, soveltuvuutta, pysyvyyttä sekä neutraalisuutta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuus ilmenee myös aineiston hankinnassa eli keräämisessä. Arvioinnissa keskeisenä on tutkijan kykeneminen ajattelussa abstraktiseen näkemykseen. (Hyväri & Vuokila-Oikonen, 2016) Opinnäytetyöhön käytettyjä kirjallisuutta, graduja, opinnäytetöitä sekä käyttämiä verkkosivuja pidän luotettavia. Etsiessäni teorialtetta verkkosivuilta, asiat olivat esitelty monella sivulla samantyyppisesti, jonka avulla luotin tiedon aitouteen. Tuutoreihin koskevista asioista etsimäni tieto esiteltiin useilla verkkosivuilla samankaltaisina, joka vahvisti tiedon aitoutta. Olen toiminut vertaistuutorina, joten kokemukset ja näkemiseni eri asioihin vahvistivat sivuilla esitettyyn tietoon. Kuitenkin opinnäytetyöt, joissa tekijänä oli ainoastaan yksi henkilö, näkemykset aiheesta perustuivat opinnäytetyön omiin näkemyksiin. Theseuksissa esiintyvissä opinnäytetöissä kävin myös katsomassa, miltä sivuilta opinnäytetyön tekijät olivat käyttäneet tietoa tiedon hankkimisessa.

8 Tutkimuksen tulokset

Sosiaalialantutkinto-opiskelijoille WhatsAppissa jaettuun kyselylomakkeeseen vastasi yhteensä 37 vapaaehtoista. Vastaajien vastauksien määrä vaihteli avoimien ja strukturoitujen kysymysten välillä, jolloin analysoitavan määrä vaihteli eri kysymyksissä. Strukturoidussa kysymyksissä vastausten määrä vaihteli 34–37:n välillä, ja avonaisissa kysymyksissä 23–34:n välillä. Yksityisyyden ja vastaajien turvallisuuden suojaamiseksi jätän kertomatta, minkä vuoden aloittaneille päivämuodon tutkinto-opiskelijoille kysely oli lähetetty. Vastausmäärä jäi

arvioilta alle 30 %:iin. Vastauksien analysoinnin jälkeen, ja tutkimalla niitä useaan kertaan, vastauksien pohjalta hahmottui kolme erilaista teemaa. Tässä luvussa esittelen tuloksia kolmen erilaisen teeman kautta. Teemoja ovat: ryhmäytymisen ja vertaistutorin tärkeys orientaatioviikolla, tuutoreista jäänyt kokemus ja tuutoroinnin aikana jääneitä asioita. Teemat ovat syntyneet, kun vastaajien antamia vastauksia on tutkittu moneen kertaan. Tuolloin vastauksista pyrittiin etsimään samanlaisia piirteitä, jolloin vastaukset saatiin jaettua kolmeen erilaiseen teemaan. Kyselylomake sisälsi 5 avonaista kysymystä 5 monivalinakysymystä. Tässä luvussa esitellään vastaajilta saatuja vastauksia. Vastaukset esitellään kuitenkin anonymisoituina, ja sitaattit eivät ole suoria lainauksia vastaajien vastauksista, vaan olen hieman muuttanut niitä turvatakseni vastaajien anonymisuuden.

8.1 Millaisia kokemuksia opiskelijoille jäi orientaatioviikosta?

Sosiaalialan tutkinto-opiskelijoiden vastauksissa orientaatioviikon kokemukset vaihtelivat hyvistä kokemuksista haastaviin kokemuksiin. Taulukossa (taulukko 1) on yhdistelty samankaltaiset asiat samoihin kategorioihin, jolloin jokaisesta kokemuksesta on syntynyt oma tyyppi. Tyypit ovat jakautuneet taulukossa hyviin kokemuksiin, haastaviin kokemuksiin ja neutraaleihin kokemuksiin. Kokemukset kertovat, miten vastaajat olivat kokeneet orientaatioviikon aikana vertaistutorien järjestämät ryhmäytymispäivät, ja millaisia kokemuksia viikosta oli jäänyt aloittaville opiskelijoille.

Kysymyksellä ”millaiseksi koit tuutorien ryhmäyttämispäivät orientaatioviikolla” haluttiin selvittää opiskelijoille jääneitä kokemuksia opiskelujen ensimmäisellä viikolla tapahtuvasta orientaatioviikosta, jolloin heidän vertaistutorinsa olivat toteuttamassa luokan ryhmäytymisen syntymistä.

Hyvistä kokemuksista opiskelijat olivat kertoneet seuraavanlaisia kokemuksia:

Ryhmäytymispäivät koettiin kivoiksi, jotka auttoivat koko luokan ryhmäytymisessä

Päivät koettiin hyödyllisiksi, jolloin uusiin luokkalaisiin pääsi tutustumaan, ja samalla se rikkoi jäätä ja jännitys purkaantui pois

Päivät sisälsivät paljon erilaista sisältöä. Tutustumisleikkejä oli monipuolisesti ja kaikilla oli mahdollisuus osallistua niihin.

Päivät lisäsivät rohkaistumista, jolloin sosiaalisuus oli helpompaa

Haastavista kokemuksista tyyppiin opiskelijat olivat kuvanneet kokemuksiansa seuraavanlaisesti:

Ryhmän sisäisen ryhmäytymisen kokeminen koettiin haasteelliseksi.

Ryhmäytyminen koettiin kiusalliseksi, sillä ulkoapäin tapahtuvaan ryhmäytymiseen ei ollut vielä totuttu

Ujot ihmiset tarvitsevat enemmän tsemppaamista tapahtuvaan ryhmäytymiseen.

Viimeinen tyyppi, johon kokemukset olivat jakaantuneet, olivat neutraalit kokemukset:

Ryhmäytymispäivät olivat hyvä pohja tutustua luokkalaisiin, vaikka itse ei välittäisi esim. piirileikeistä tai muista leikeistä. Silti ilman ryhmäytymistä kontaktien luominen uusiin ihmisiin olisi ollut haasteellisempaa.

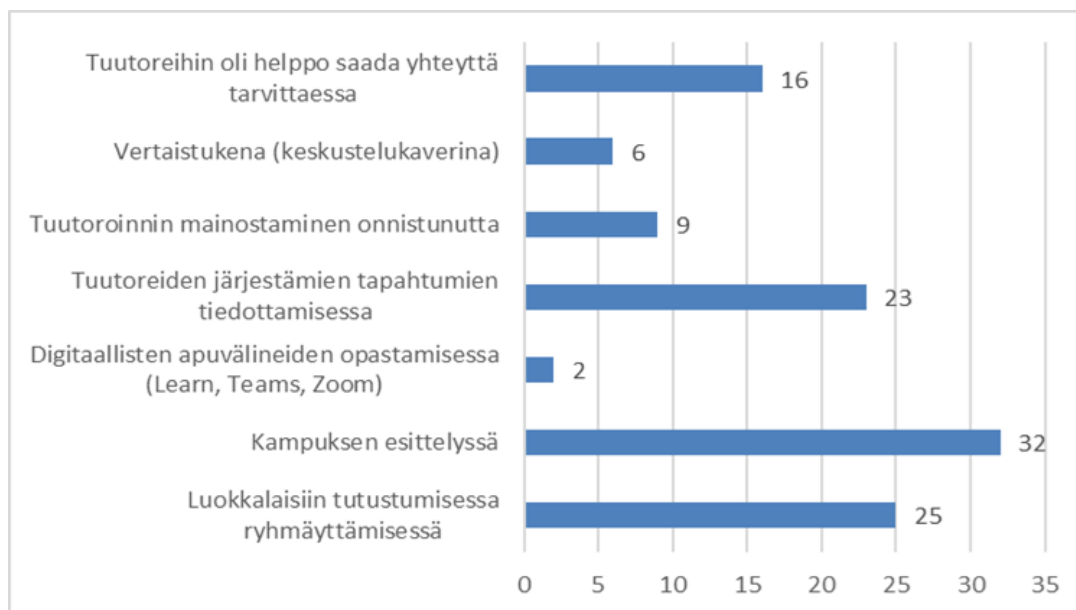
Ihan kivoina. Ryhmäytymisen osalta on tärkeitä, että vastaavanlaisia päiviä on järjestetty.

Taulukko 1. Orientaatioviikosta jääneet kokemukset

Aihe	Tyypit			
	Hyvät kokemukset		Haastavat kokemukset	Neutraali kokeminen
	Hyödyllisyys	Kokeminen	Kokeminen	Kokeminen
Ryhmytyminen				
Millaiseksi koit ryhmäytymisen orientaatioviikolla	<ul style="list-style-type: none"> - ryhmäytyminen - Jään rikkominen - Tutustuminen uusiin luokkalaisiin - Vinkkien saaminen - Osallistumisen mahdollisuus - Rohkeuden lisääntyminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Kivoja päiviä - Rentoa - Hauskoja - Enemmän voisi olla - Tarpeellisiksi - Hyödyllisiksi - Toisten huomioiminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmän sisäisen ryhmäytymisen haasteellisuus - Kiusallisiksi - Stressaaviksi - Huonoa 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei suurta merkitystä - OK - Ihan kivoja - pohja tutustua toisiin

Vertaistuuoreilta odotetaan monenlaista osaamista, jotta uusia opiskelijoita osattaisiin opastaa ja tukea erilaisissa tilanteissa korkeakoululla. Opiskelijoilta haluttiin selvittää, millaisissa asioissa he olivat nähneet tuutorin hyödyllisenä. Yhteensä kysymykseen vastasi 37 vastaajaa, ja vastauksien lukumääräksi tuli 113 (Taulukko 2), Kysymysvaihtoehtoja oli kysymyksessä yhteensä 7 kappaletta, ja vastaajilla oli mahdollista rastittaa. Tärkeimmäksi vastaajat kokivat vertaistuuorien tehtävistä opiskelijoiden kierrättämisen kampuksella, johon vastasi 86 % vastaajista. Kaikkein vähimmäksi osoittautui digitaalisten apuvälineiden opastamisessa, johon vastasi ainoastaan 5 % vastaajista.

Taulukko 2. Vertaistuuutorin hyödyllisyys erilaisissa tehtävissä

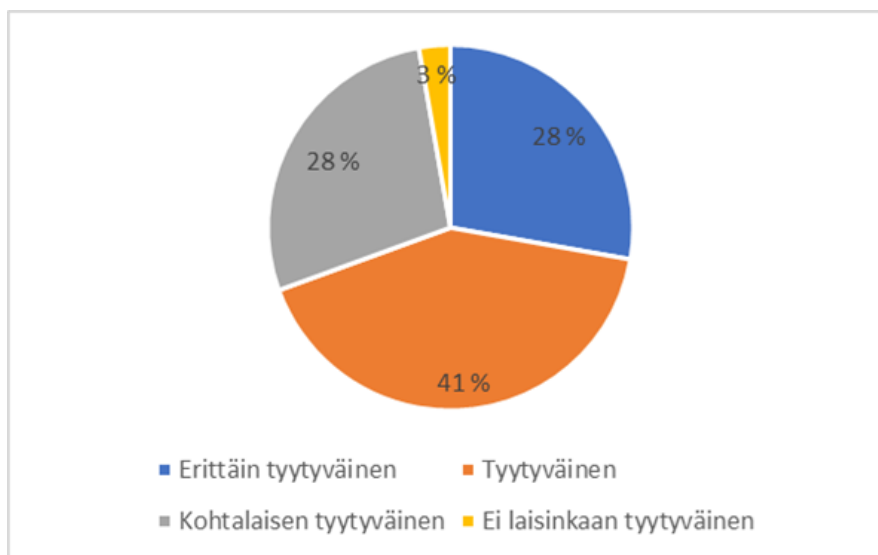

8.2 Millaiseksi opiskelijat kokivat vertaistuutoroinnin?

Tutkimuksessa haluttiin selvittää opiskelijoilta, kuinka tyytyväisinä he olivat kokeneet omien vertaistuutoreiden tuutoroinnin. Kysymykseen vastasi 36 vastaajaa.

Syntyneiden vastauksien perusteella voidaan päätellä, että sosiaaalialalla tapahtuvaan vertaistuutorointiin oltiin suurimmalta osin tyytyväisiä (kuva 3). Lähes 70 %:lle vastaajista oli jäänyt erittäin tyytyväinen (28 %) tai tyytyväinen (41 %) olo kokemastansa vertaistuutoroinnista. 28 % vastaajista piti tuutoroinnista jäänyttä kokemusta kohtalaisena ja 3 % vastaajista ei ollut laisinkaan tyytyväinen kokemaansa tuutorointiin.

Kuva 3. Vastaajien tyytyväisyys vertaistuutoroinnista

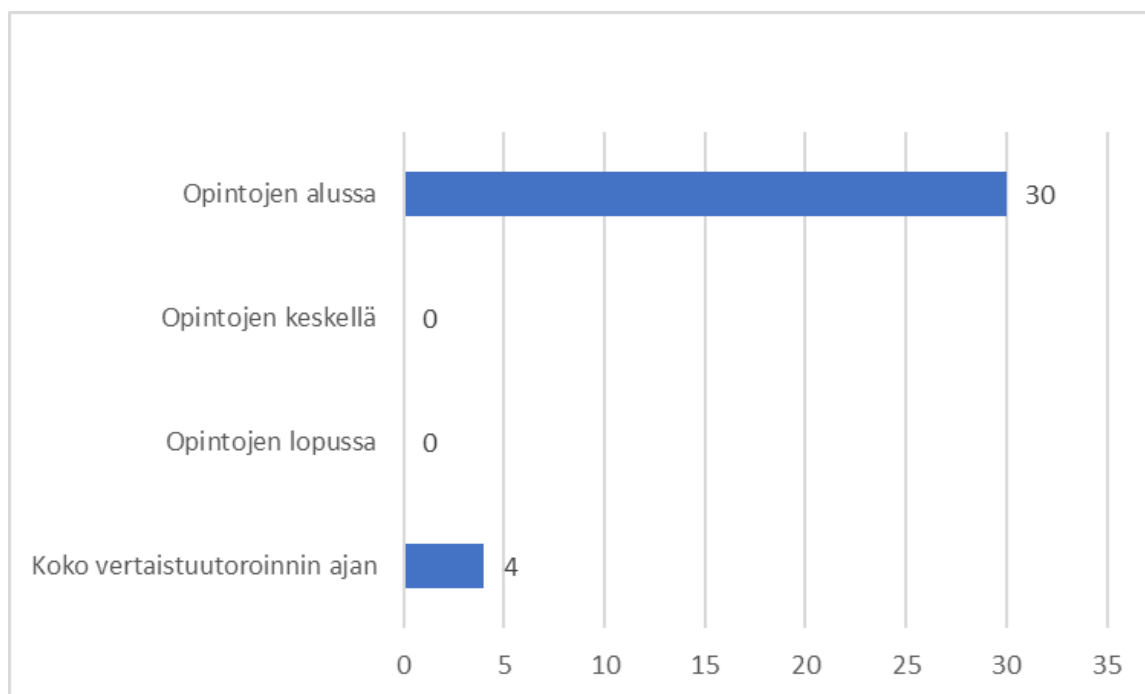
Kysymyksellä ”koitko, että on helpompi lähestyä vertaistuutoria, kuin koulun opettajaa” haluttiin tutkia, että oliko vastaajien helpompi lähestyä vertaistuutoreita vai opettajia. Vastauksia kysymykseen saatiin 34, joista 2:ssa oli jätetty vastaus antamatta. 32 vastauksen analysoinnin jälkeen kysymys jakaantui kolmeen eri tyyppiin alkuperäisen kahden tyypin sijasta. Vastauksien pohjalta syntyi taulukko (Taulukko 4), jossa kuvataan opiskelijan lähestymistä joko vertaistuutoria, opettajaa tai molempia. Taulukkoon on kirjoitettu vastaajien vastauksia yhdistelemällä samanlaisia piirteitä, millaisissa asioissa oli lähestynyt ja syy miksi. Vastaajista hieman yli puolet kertoivat lähestyneensä vertaistuutoreita helpommin opettajan sijaan

Taulukko 4. Lähestymisen helppous

Teema	Tyypit	Millaisissa asioissa	Syy
Lähestymisen helppous	Tuutoria helpompi lähestyä	Kysyessä, miten pääsee paikasta A paikkaan B Kysyä mitä vain (tuutoreiden liikuttua paljon ensimmäisen viikon aikana ryhmän kanssa)	Tuutorit koettiin olevan samassa asemassa muiden opiskelijoiden tapaan Ikäluokka lähellä opiskelijaa Tuutorin näkökulma vastaa enemmän opiskelijan näkökulmaa Juttelevaisia ja kuuntelevaisia Matalampi kynnyks ottaa
	Opettajaa helpompi lähestyä	Opiskeluun liittyvissä asioissa	Opettajat vastailivat asioihin, jolloin tuutorilta ei tarvinnut enää kysyä
	Sekä tuutoria että opettajaa yhtä helppo lähestyä	Kysyessä, miten pääsee paikasta A paikkaan B (tuutori) Opiskeluun liittyvissä asioissa (opettajat) Opiskelija kulttuuri	Riippuen tilanteesta

Vertaistuutoroidessa on tärkeätä, että tuutori on ensimmäisen vuoden opiskelijalle aina käytettävissä. Opiskelijoilta kysyttiin, missä opiskeluiden vaiheissa he olivat kokeneet vertaistuutoroinnin tärkeänä. 34 vastaajasta melkein kaikki olivat vastanneet tärkeimmäksi ajankohdaksi opintojen alkupuolen. 88 % oli kokenut tuutorit tärkeiksi opintojen alussa. 12 % oli puolestaan kokenut tuutoreiden tärkeyden koko vertaistuutoroinnin aikana (kuva 5). Kuitenkin muutama vastaaja oli kokenut tuutoroinnin tärkeyden koko vertaistuutoroinnin ajan.

Kuva 5. Vertaistuutoreiden tärkeys opiskeluiden eri vaiheissa

8.3 Millaisia asioita koit jääneesi pois vertaistutoroinnistasi?

Opiskelijoita tuutoreidessa tuutoreilla ei aina tule mieleen, mitä kaikkea he ovat mahdollisesti unohtaneet vertaistutoreidessa ensimmäisen vuoden tutkinto-opiskelijoita. Tämän vuoksi olisi aina erityisen tärkeätä tuutoroinnin lopussa luoda palautuskysely opiskelijoille, jossa he voisivat kertoa, "millaisia asioita olisit kaivannut tuutoreilta enemmän".

Seuraavaan taulukkoon (taulukko 6) on koottu opiskelijoiden näkemyksiä siitä, mitä he olisivat kaivanneet enemmän oman vertaistutoroinnin aikana. Kysymykseen saatiin 29 vastausta. Suurimmalle osalle vastaajista oli noussut ajatuksia, mitä olisi voinut tehdä toisin. Muutamat vastaajat olivat täysin tyytyväisiä kokemaansa vertaistutorointiin, jolloin heiltä ei noussut ajatuksia, mitä vertaistutoroinnista oli jäänyt kokematta.

Taulukko 6. Mitä vertaistutoroinnissa olisi voinut tehdä toisin

Aihe	Mitä olisi voinut olla toisin	Ei ajatuksia
Kaipaamaan jäämiä asioita tuutoroinnin aikana	<ul style="list-style-type: none"> - Tapahtumia, ja niiden mainostamista - Kaupunkikierros - Opinnoissa auttamista -Tapaamisia/Tutustumista enemmän - Ryhmytymistä - Rauhallista tekemistä enemmän - Yhteisiä tapahtumia - Läsnäoloa ja saavutettavuutta - Enemmän ryhmytymistä auttavaa tekemistä myös orientaatioviikon jälkeen - Myös opiskeluvuoden keskivaiheilla yhteydenottoja - Loppupuolella myös vielä aktiivista tuutorointia - Kokemuksia ja yleistä tietoa opiskeluista - Yhteisiä kyselyhetkiä - Läsnäoloa 	<ul style="list-style-type: none"> - Vaikea sanoa - Asiat olivat riittäviä - Ei mitään lisättävää

9 Kehittämisideoita vertaistutorointia varten opiskelijoiden näkökulmista

Tutkimuksen eräänä tavoitteena oli myös saada tietoa, miten vertaistutorointia voitaisiin mahdollisesti kehittää sosiaalialan toiminnassa. Tämän vuoksi opinnäytetyön kyselylomakkeen yhtenä kysymyksenä oli ” Millaisessa asioissa kaipaisit kehittämistä vertaistutorien toiminnassa? (mitä olisit kaivannut omana aikanasi tai mitä jäi puuttumaan?), jossa kyselyyn osallistuneilla sosiaalialan tutkinto-opiskelijoilla oli mahdollista esittää omia näkemyksiä asioista, joita voisi mahdollisesti kehittää vertaistutorien toiminnassa. Tässä luvussa esittelen mahdollisia kehittämisideoita sosiaalialalla tapahtuvaa tuutorointia varten vastaajien vastauksien näkökulmista. Kansanen ja Virolainen (2023, s. 9) mainitsevat opinnäytetyössään, että tuutoroinnilla muokataan opiskelijakulttuuria. Virolaisen lause on mielestäni osuva, sillä tuutoroinnilla muokataan myös oman opiskelulinjan sisällä tapahtuvaa tuutorointia.

Kyselyyn osallistuneiden sosiaalialan tutkinto-opiskelijoiden vastauksista löytyi seuraavanlaisia ideoita vertaistutoroinnin kehittämistä varten. Kysymykseen vastasi yhteensä 23 vastaajaa, joista osa ei kokenut muutoksen tarvitsemista vertaistutorien tuutoroinnin muutoksiin. Kehittämisideoihin tuli lopulta 12 vastausta. Seuraavaksi esittelen

vastaajien vastauksia. Vastaukset ovat muutettu anonyymiseen muotoon, jolloin vastauksien esimerkit ovat hieman muunneltuja, mutta sanoma on sama.

Vertaistuutorit voisivat olla muutaman ensimmäisen päivän uusien opiskelijoiden kanssa.

Ryhmäytymistä voisi tapahtua muutenkin, kuin pelkästään ensimmäisillä viikoilla.

Tuutorit voisivat kertoa enemmän profiloivista opinnoista, harkoista sekä ylipäätään opiskelemisesta.

Enemmän tapahtumia voisi olla.

Vertaistuutoroinnin jatkuminen koko ensimmäisen vuoden ajan.

Loppuvuodesta kaikille voisi olla ns. pakollinen kahvittelu, jossa olisi käyty läpi ensimmäistä opiskeluvuotta.

Tuutorikahvila ensimmäisten viikkojen aikana, joka olisi tarjonnut helposti lähestyttävän keskustelupaikan.

Olohuonemainen tapahtuma, jossa pystyisi suorittamaan ryhmäytymistä ilman paineita. Tämä olisi tarjonnut läsnäoloa ja tukemista. Tällaista joka viikko keskellä koulupäivää parin kuukauden ajan.

Vertaistuutoroinnin näkökulmasta sopisi, että vertaistuutorit voisivat olla enemmän läsnä opiskelijoiden kanssa heidän ensimmäisinä päivinensä. Tällä hetkellä ensimmäisien päivien mukana olemista vaikuttaa sosiaalialalla saman aikaisesti toisen vuoden opiskelijoilla oleva työharjoittelu, jolloin tuutoreiden täytyy omilla harjoittelupaikoilla sopia mahdollisista poissaolopäivistä, jotta he pääsevät koululle olemaan uusien aloittavien opiskelijoiden kanssa. Ryhmäytymistä voisi toki tapahtua enemmänkin, kuin ainoastaan aloittavien opiskelijoiden ensimmäisillä viikoilla, mutta tähän asiaan vaikuttavat suuresti koulun opetussuunnitelmat ja periodien rakenteet. Olen toki kuullut, että joissakin korkeakouluissa orientaatioviikot kestävät kauemmin.

Vastauksista käy ilmi, että osa opiskelijoista on ollut tyytymättömiä, että tuutorit eivät ole kertoneet tarpeeksi profiloivista, harkoista tai opiskelemisesta ylipäättään. Tällä hetkellä tuutorit kertovat kyllä profiloivista opinnoista, mutta heidät kutsutaan kertomaan profiloivista opinnoista liian myöhään (kolmannen periodin aikoihin), jolloin monet ovat tehneet jo päätöksen ensimmäisestä profiloitavasta periodista. Harjoitteluista ja opiskelemisen kertomiseen vaikuttavat toki myös, miten aktiivisesti opiskelijat kysyvät näitä asioita tuutoreilta. Mutta kehittämiseksi voisin ehdottaa, että ensimmäisen periodin aikana muutamina päivinä tuutorit tulisivat tuntien aikana kertomaan omista kokemuksista opiskelemisesta, profiloivista valinnoista sekä kokemista harkoista. Tämä auttaisi profiloitavien opintojen valitsemisessa siten, että opiskelijat saisivat kuulla tuutoreilta kokemuksia niistä, tällöin opiskelijoilla voisi helpottua valinnan tekeminen. Samalla tuutorit voisivat jakaa kokemuksia opiskeluista korkeakoulussa ja kokemistansa harkoista.

Tapahtumia toivotaan usein enemmän. Tähän asiaan vaikuttavat suuresti tuutoreilla olevat resurssit, sillä heilläkin on opintoja, joihin heidän täytyy keskittyä. Koulu ei valitettavasti pysty vaikuttamaan tuutorien järjestämiin tapahtumiin, paitsi jos tapahtuma järjestetään koulujen tiloissa, kuten esimerkiksi elokuvan katseluilta.

Vertaistuutoroinnin jatkumista koko lukuvuoden toivottiin. Tällä hetkellä vertaistuutoroinnin painottuu pääasiassa opiskelujen alkupuoleen, jolloin tämän jälkeen tuutorointi hiljenee pääosin.

Mielestäni vastaus, ”loppuvuodesta kaikille voisi olla ns. pakollinen kahvittelu, jossa olisi käyty läpi ensimmäistä opiskeluvuotta” olisi mielestäni hyvin toteutettavissa, sillä tällä hetkellä opiskelujen loppupuolella tuutorit järjestävät kyllä ns. loppupiknikin, mutta tavallisesti siihen osallistuvat vain aktiivisimmat opiskelijat, jotka osallistuvat usein myös koulun erilaisiin tapahtumiin. Loppukahvittelu tarjoaisi myös kokemusten jakamista niiden opiskelijoiden näkökulmasta, jotka ovat vähemmän aktiivisia tai eivät osallistu lainkaan opiskelijatapahtumiin. Tilan keksiminen toki voisi tuoda omia haasteita, sillä usein sosiaalialan tutkinto-opiskelija ryhmässä on arviolta noin 60–90 opiskelijaa, mutta loppupuolella opiskelija määrä on saattanut pienentyä keskeytyksien tai monimuotoryhmään vaihtamisen vuoksi.

Tuutorikahvila ja olomainen tapahtuma olisivat mielestäni hyvin toteuttamiskelpoisia, sillä nämä tarjoaisivat hyvin mahdollisuuksia kaikkien vapaaehtoisten osallistua keskustelemaan tuutorien kanssa heitä mietityttävistä asioista tai vain keskustelukaverina olemisena. Tämä mahdollistaisi kohtaamisen sellaisille opiskelijoille ryhmästä, jotka eivät mielellään tai

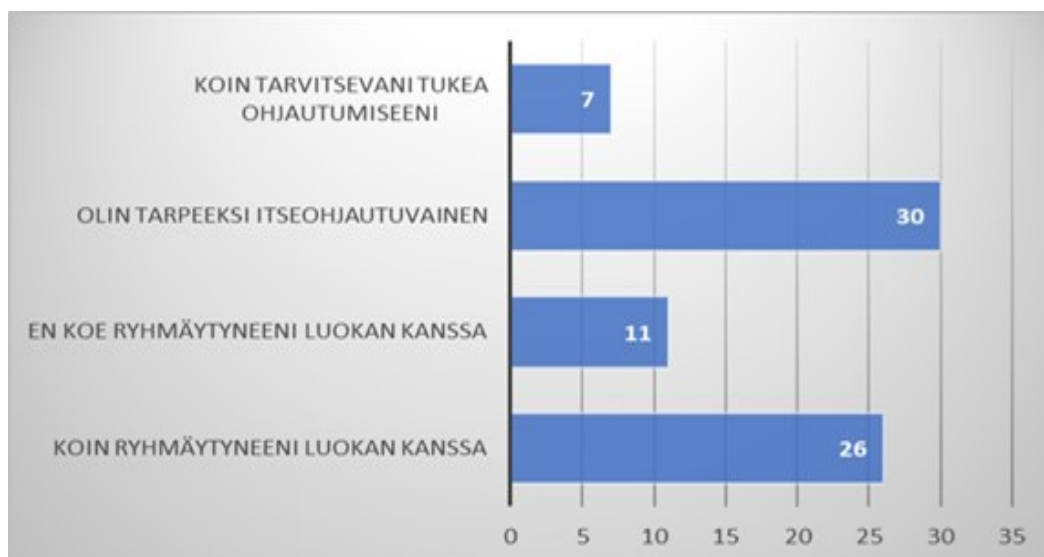
laisinkaan osallistu erilaisiin opiskelijatapahtumiin rauhallisen olemuksen tai ujuden vuoksi. Tiloja Hämeen ammattikorkeakoulussa tällaisen järjestämiseen löytyisi helposti. Ainoastaan olisi vain tärkeätä ilmoittaa, että tila on tällä hetkellä varattu tällaista tapahtumaa varten, ja ainoastaan sosiaalialan opiskelijoille.

Mielestäni kaikki vastaajien ehdottamat kehittämisideat olisivat toteutettavissa. Enemmän tapahtumia ehdotukseen ei tietenkään koulu pysty vaikuttamaan, sillä siihen pystyvät ainoastaan vertaistuutorit omien resurssiensa mukaisesti. Vielä viimeisenä omana kehittämisideana olisi palautteen antaminen kokemastansa vertaistuutoroinnista, joka tapahtuisi oppitunnin aikana, ja samalla tuutorit olisivat paikalla luokassa. Palautteet kerättäisiin yhteen, ja niitä käytäisi yhdessä tuutorien, opon ja koulutuspäällikön kanssa, jolloin palautteiden avulla voitaisiin tehdä kehittämisparannuksia tulevia tuutorointeja varten.

10 Johtopäätökset

Tällä hetkellä tutkimuksessa syntyneiden vastauksien perusteella voi päätellä, että suuri osa sosiaalialan tutkinto-opiskelijoista on tyytyväisiä omalla opiskelulinjallansa tapahtuvaan vertaistuutorointiin. Tutkimus osoitti, että ryhmäytyminen koettiin erittäin tärkeäksi, ja erityisesti orientaatioviikolla vertaistuutoreiden ryhmäyttämispäivät koettiin tarpeellisina ja hyödyllisinä tutustua eri ihmisiin omassa opiskelijaryhmässä. Ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen (kuva 7) yli puolet vastaajista (70 %) oli kokenut ryhmäytyneensä oman opiskelija ryhmänsä kanssa. Puolestaan 30 % ei kokenut olleensa ryhmäytynyt ryhmän kanssa. Myös itseohjautuvuus osoitti, että suurimmalle osalle oli helppoa mennä itsenäisesti tutustumaan uusiin opiskelijaryhmän jäseniin, näin kokivat 30 vastaajaa. 7 vastaajaa koki tarvitsevansa tukea tutustumisessa omiin luokkalaisiinsa.

Kuva 7. Ryhmäytymisen ja itseohjautuvuuden kokeminen

Tampereen ammattikorkeakoulu (2009, ss. 4–6, 8, 74, 78, 103) järjesti loka-marraskuussa 2008 ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille opintojen ohjausta ja aloitusta koskevan kyselyn. Kyselyyn osallistui kaikkiaan 627 opiskelijaa, joista 93 % oli nuoria. Kyselyssä kyseltiin muunmuassa hakua koskeviin kysymyksiin, vetovoimaan ja aloitusvaiheen sujumiseen. Tuutorointiin liittyvissä kysymyksissä kyseltiin opiskelijatuutoritoiminnan onnistumista, opiskelijatuutorien tapaamisia ryhmien kanssa sekä opiskelijatuutoritoiminnan tärkeydestä. Vastauksista käy ilmi, että tuutorointiin ollaan kaiken kaikkiaan tyytyväisiä, tässä 90 % piti opiskelijatuutoritoimintaa erittäin tai melko tarpeellisenä. Kysely osoittaa, että tuutorien työ on parantunut vuosi vuodelta. Yli puolet vastanneista olivat vastanneet, että ryhmätapaamisia oli järjestetty tarpeeksi orientaatiopäivien jälkeen. Kyselyn mukaan lähemmäksi puolet olivat kokeneet, että olivat saaneet ohjausta tarpeeksi. Neljännes puolestaan toivoisi saavansa ohjausta enemmän. Tarvittavaa ohjausta eniten koettiin tarvitsevan mm. apua opintojen suunnittelussa ja seuraavana apua opintojaksoille ilmoittautumisessa.

Ammattikorkeakoulun teettämässä kyselyssä 90 % oli pitänyt tuutorointitoimintaa erittäin tai melko hyödyllisenä. Omassa tutkimuksessani lähes 70 %:lle vastaajista oli jäänyt erittäin tyytyväinen (28 %) tai tyytyväinen (41 %) olo kokemastansa vertaistuutoroinnista. On kuitenkin tärkeätä huomioida ammattikorkeakoulun vastaajien määrä, joka oli 697 verrattuna tämän kyselyn 37 vastaajaan. Ammattikorkeakoulun kyselyssä on myös huomioitava, että kyselyn vastaus on rakennettu eri opiskelulinjojen vastauksista. Tässä tutkimuksessa oli mukana vain sosiaalialan opiskelijoita. Kun suhteutetaan molempien tyytyväisyysprosenttia, sosiaalialan vertaistuutorointiin oltiin hyvin tyytyväisiä.

Analysoituissa tutkimustuloksissa käy ilmi, että vertaistuutoroinnin tuki ja hyödyllisyys näkyy vastaajien antamissa vastauksissa, ja erityisesti orientaatioviikolla tuutorien järjestämät ryhmäytymispäivät näyttivät tukevan opiskelijoiden kesken ryhmän ryhmäytymistä.

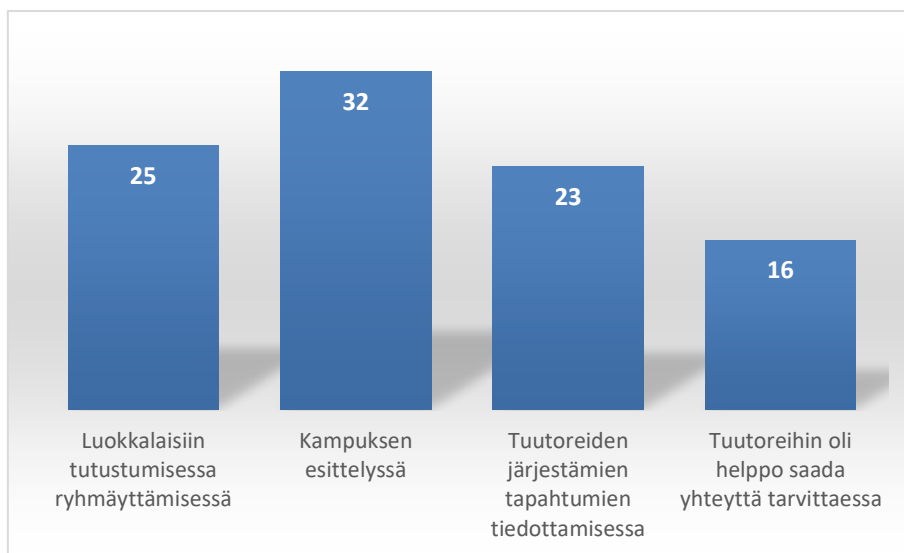
Mannerheimin lastensuojeluliito (2013, s. 8) mainitsee oppaassansa, että opiskelujen alkaessa voisi helposti kuvitella, että tutustuminen luokalla toisiin ihmisiin ja ryhmäytyminen kävisivät itsekseen ilman kenenkään apua. Asia ei kuitenkaan usein ole näin. Jotta saadaan aikaiseksi turvallinen ja myönteinen tunnelma, vaaditaan tämän aikaansaamiseksi yleensä ohjaamisen apua. Tuutoreiden tutustumisharjoitusten avulla on tarkoitus helpottaa ja rentouttaa ilmapiiriä. Tällöin sopeutuminen uuteen oppimisympäristöön nopeutuu ja alkujännitys saadaan poistumaan. Viljamaa (2009, s.19) puolestaan mainitsee opinnäytetyössään tuutoroinnin tärkeyden, ja nimenomaan opiskelijatuutoroinnin tärkeyden aloittaneille opiskelijoille. Tuutoreilta on mahdollisuus saada erilaista tukea uusien opintojen aloittamisessa. Viljamaa mainitsee vielä, että ilman tuutoreilta saamaa tukea opiskelija saattaisi keskeyttää opintonsa.

Vertaistuutoroinnin aikana on tärkeätä nähdä uusi opiskelija subjektina (ks. tarkemmin luku 5.2). Dialogissa erityistä merkitystä erityislaatuiseen vuorovaikutukseen ja suhteeseen, jonka näen tärkeänä ryhmien ryhmäytymisen vaiheessa. Dialogi opettaa ihmisiä kommunikaatiossa, erilaisten näkemysten ilmaisemista sekä oppimista toisista. Ryhmäytymistilanteissa dialogia tapahtuu silloin, kun opiskelijaryhmää on jaettu pienempiin ryhmiin, joita tuutorit opastavat erilaisissa tutustumisleikeissä.

Kansanen ja Virolainen (2023, s. 16) kuvaavat omassa opinnäytetyössään ryhmän peruspilareiden kunnossapidon tärkeyttä, jotta toimiminen ryhmässä olisi mahdollista. Hän kuvaa ryhmää rakennusprosessina, jossa tapahtuu jatkuvaa muuttumista. Tärkeimmäksi peruspilariksi mainitaan luottamus. Olen samaa mieltä viljamaan kanssa, että luottamus on tärkein pilari. Luottaminen omaan luokkalaisiin on tärkeätä, mutta tärkeänä koen myös opiskelijan luottamisen vertaistuutoreihin. Opiskelijat luottavat siihen, että he saavat ohjaustukea tutustuessa uusiin ihmisiin heidän opiskelulinjallansa. Luottamus vertaistuutorointiin vaikuttaa myös suuresti siihen, miten opiskelija haluaa lähestyä vertaistuutoria. Koivisto (2018, s.10) kertoo tuutorien tiedostavan uusien opiskelijoiden mahdollisia ongelmia opettajiin verrattuna, sillä tuutorit ovat kokeneet samanlaisia tilanteita heidän opintojensa aikana. Mielestäni Koiviston maininta voi hyvin vaikuttaa siihen, että opiskelijat lähestyvät tuutoria helpommin erilaisissa kysymyksissä. Tutkimuksessa opiskelijat olivat maininneet, että heidän on helppo lähestyä tuutoria matalalla kynnyksellä (kuva 4).

Vertaistuutorien hyödyllisyys (kuva 8) erilaisissa tehtävissä jakaantui vastaajien kokemusten mukaan. Kysymyksessä ”rastita kaikki kohdat, joissa koit tuutorin hyödyllisen” neljäksi tärkeimmäksi vertaistuutorien tehtäväksi koettiin, luokkalaisiin tutustuttamisessa, oppimisympäristön esittelyssä, tapahtumien tiedon levittämisessä ja yhteyden saamisen helppous. Vähiten opiskelijat olivat vastanneet digitaalisten välineiden opastamisesta. Tämän uskoisin johtuvan siitä, että digitaalisia opetusvälineitä käytetään paljon oppituntien aikana, jolloin niiden opettaminen uskotaan jätettävän opettajien vastuulle.

Kuva 8. Tärkeimmät tehtävät vertaistuutoreilla

Vertaistuutoroinnissa on tärkeitä nähdä ihmisen subjektisuus. Vertaistuutorin ei ole tarkoitus tehdä kenestäkään uudesta opiskelijasta ennako-olettamuksia ulkonäön, pukeutumisen tai kulttuurin kautta. Jokaisen ihmisen vertaistuutorin tulee kohdata omana yksilönä sekä ainutlaatuisena. Kuten kuvassa 8 esitellään ryhmäytymisen kokeminen ja itseohjautuminen, Kaikki eivät ole luonteeltaan samanlaisia, jotka lähtevät omatoimisesti tutustumaan toisiin ihmisiin.

11 Pohdinta

Tämän tutkimuspainotteisen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vertaistuutoroinnin onnistumista. Opinnäytetyön tutkimuksen kyselyyn vastanneet vapaaehtoiset sosiaalialan tutkinto-opiskelijat antoivat arvokasta tietoa, jotta opinnäytetyön tutkimuskysymykseen saatiin

vastauksia. Vastaukset tutkimuskysymykseen ” miten opiskelijat olivat kokeneet vertaistutorien vertaistutoroinnin ensimmäisenä opiskeluvuotena ja miten vertaistutorointia voisi mahdollisesti kehittää sosiaalialalla” antoivat tärkeätä tietoa opiskelijoiden näkemyksistä ja kokemuksista. Vastaja antoivat myös omaa arvokasta tietoa asioista, joita olivat kokeneet jääneen pois heidän vertaistutoroinnista, ja miten vertaistutorointia voitaisiin kehittää heidän näkemyksiensä mukaan.

Valitsin tuutoroinnin opinnäytetyöni aiheeksi, koska aihe tuntui mielenkiintoiselta ja ajankohtaiselta, sillä tuutorointia tehdään korkeakoulussa joka lukuvuosi, kun uudet opiskelijat saapuvat opiskelemaan korkeakouluun. Aihe on ollut minulle myös läheinen, sillä olen toiminut Hämeen ammattikorkeakoulussa vertaistutorina sekä hyvinvointitutorina. Opinnäytetyön tekemisen aikana sain oppia paljon asioita, kuten aikataulutuksen uudelleen suunnittelemisesta, palautteen vastaanottamisesta, kvantitatiivisesta ja kvalitatiivisesta tutkimussuuntauksista ja mitä kaikkea täytyi huomioida tutkimusprosessin aikana. Ennen prosessin aloittamista en tiennyt, että opinnäytetyö voidaan toteuttaa tutkimuspainotteisena, toiminnallisena, portfoliona tai artikkelioinnäytetyönä.

Aiheen valitsemisen jälkeen alkoi keskustelu opinnäytetyötäni ohjaavana opettajan kanssa, jossa yhdessä pohdimme, miten aihetta voisi lähteä rajaamaan, sillä tutori on laaja käsitys. Lopuksi päädyin ratkaisuun, että rajaukseni rajautuu vertaistutorointiin koettuihin kokemuksiin, ja kokemukset esiteltäisiin opiskelijoiden näkökulmista. Työn teeman valitsemisen jälkeen sekä rajattua työ alkoi aikaisempien tutkimusten etsiminen ja tutkiminen. Tuutoroinnista ei ole paljoa tehty aikaisempia tutkimuksia ammattikorkeakoulun näkökulmasta, mikä osittain vaikeutti aikaisempien tutkimusten etsimistä. Yliopistoissa oli tehty graduja tuutoroinnista, joten päätin hyödyntää niitä ja peilata niiden kautta tuutorointia ammattikorkeakoulussa tapahtuvaan tuutorointiin. Ammattikorkeakouluissa oli tehty suurimmaksi osaksi opinnäytetöitä tuutoroinnin kehittämistä tai oppaita tuutoreille, joita hyödynsin tätä työtä tehdessäni.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyöhön halusin käyttää kyselylomaketta, joka valikoitui onneksi oikeaksi menetelmäksi tutkimukseni kannalta. Haastattelumenetelmä olisi tarjonnut vähemmän vastauksia, ja haastattelujen analysointi olisi ollut työläämpää ja haasteellisempää. Haastattelun vastaukset olisi täytynyt litteroida, jota en ole koskaan aikaisemmin tehnyt. Tuolloin olisin joutunut etsimään tietoa litteroinnista, joka olisi lisännyt työn määrää itselleni. Päätettyäni käyttää kyselylomaketta alkoivat kysymysten miettiminen, jossa täytyi samalla pitää mielessä, miten kysymykset tukisivat opinnäytetyöni aihetta. Kysymyksiä miettiminen oli aluksi haastavaa, mutta kun tutkimusaihe oli saatu rajattua

opiskelijoiden kokemuksiin vertaistuutoroinnista, oli kysymyksien laatiminen tämän jälkeen helpompaa. Kysymyksiä syntyi lopulta 10 kappaletta, jotka olivat avonaisia ja strukturoituja eli monivalintakysymyksiä. Tutkimuksen toteutettua ja vastauksia analysoidessa, viimeinen kysymys tuntui oikeastaan mielestäni loppujen lopuksi turhalta, sillä siihen ei tullut mitään analysoitavaa. Viimeisenä kysymyksenä oli, jos vastasit kysymykseen 9. että et ollut laisinkaan tyytyväinen "vertaistuutorien tuutorointiin", niin miksi? Vastaajista yksi oli vastannut, että en ollut laisinkaan tyytyväinen vertaistuutorien tuutorointiin, mutta oli jättänyt vastaamatta, että miksi ei ollut tyytyväinen.

Opinnäytetyön aikatauluttamisen tunsin haastavaksi, sillä vaikka etukäteen olin suunnitellut, milloin opinnäytetyö valmistuisi, tuli prosessin aikana useita muuttujia. Välillä täytyi odottaa pitkään, että prosessissa jokin vaihe etenisi. Opinnäytetyösuunnitelmassa jouduin hyvin paljon lisäämään asioita, ennen kuin sain edetä työssäni eteenpäin. Aikatauluttamiseen vaikutti suurimmaksi osaksi opinnäytetyön tekemisen kohdistuva motivaatio. Motivaationi projektin aikana voisi kuvailla aaltoilevaksi. Välillä oli päiviä, jolloin työni eteni paremmin, mutta vastoinkäymiset laskivat aina motivaatitani sekä työhön käyttämisen tehokkuutta. Suurimpana asiana aikatauluttamisen vaikeissa tilanteissa hyödynsin optimistista asennettani. Vaikka välillä työ tuntui seisovan tai vaikeuksia tuli, pidin aina mielessäni, että kyllä tämä opinnäytetyö tulee valmistumaan, ja jossain kohdassa valmistuminen lähestyy myös.

Kaikkien vastoinkäymisien ja onnistumisien kautta pitkin opinnäytetyöprosessia, koen kuitenkin onnistuneeni tutkijan roolissa. Tutkimustulokseni kertovat vertaistuutoroiden onnistumisen opiskelijoiden kokemusten kautta, jolloin vastaukset tarjoat tietoa siitä, miten tuutorointi on onnistunut sosiaali- ja terveysalan yksikön sosiaaliskoulutuksen mahdollisesti kehittää. Vastaajat olivat antaneet arvokasta näkemystä, mitä he olivat kokeneet jäneen pois vertaistuutoreiden tuutoroinnista, ja miten vertaistuutorointia voitaisiin kehittää. Toivon, että kysymyslomakkeelle vastatut vastaukset antoivat kehittämisideoita Hämeen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön sosiaaliskoulutuksen vertaistuutorointia varten.

Lähteet

- Ahonen, T.-R. & Timlin, S. (2020). *Yliopiston vertaistuutorointi ryhmäohjauksena*. [pro gradu - tutkielma, Itä-Suomen yliopisto]. <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/22895>
- Arene . (2019). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*.
<https://www.arene.fi/wpcontent/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=1578480382>
- Eskola, J. S. (2014). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.
- Günther, K. & Hasanen, K. J. (n.d.). Johdanto: analyysi ja tulkinta. Teoksessa J. Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto. Haettu 25.5.2024 osoitteesta
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>
- Günther, K. & Hasanen, K. (n.d.). Tyypittely. Teoksessa J. Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto. Haettu 20.1.2024 osoitteesta
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/tyypittely/>
- Haapaniemi, T. & Ulla, V. (2004). Hankkeen tausta. *Tuutorointi opintojen edistäjänä*. T. V. Haapaniemi & M. Tiainen, Toim.
https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/9683/urn_isbn_951-27-0120-0.pdf?sequence=1
- HAMK. (n.d). *Ennen opinnäytetyön aloittamista*. Haettu 30.11.2023 osoitteesta
<https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/ennen-opinnaytetyon-aloittamista/>
- Helsingin yliopisto. (n.d). *Kielijelppi*. Ryhmän kehitysvaiheet:
<https://blogs.helsinki.fi/kielijelppi/ryhman-kehitysvaiheet/>
- Holm, R. Poutanen, P. & Ståhle, P. (26. 11 2018). Mikä tekee dialogin: Dialogisen vuorovaikutuksen tunnuspiirteet ja edellytykset: <https://www.sitra.fi/artikkelit/mika-tekee-dialogin-dialogisen-vuorovaikutuksen-tunnuspiirteet-ja-edellytykset/>
- Hong, M. (4. Toukokuu 2019). Soluessee: Tutkimuskysymysten luominen ja niiden oikeaoppinen analysointi. *Proakatemia*. <https://essee pankki.proakatemia.fi/soluessee-tutkimuskysymysten-luominen-ja-niiden-oikeaoppinen-analysointi/>
- Hyväri, S. & Vuokila-Oikkonen, P. (2016). Tutkimus- ja kehittämistyön luotettavuus. *Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0*.
<https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642>

- Hämäläinen, S. & Luoma, M. (2007). *Vertaistuurien vaikutus uusien opiskelijoiden sosiaalisaatioon luokanopettajakoulutuksessa*. [pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto].
<https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/77968/gradu01816.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Härkönen, P. (2003). *Opiskelijatuutorin käsikirja*. Turun ammattikorkeakoulu.
- Johtakee. (n.d). *Johda tehokkaammin huomioimalla ryhmän kehitysvaihe*.
<https://johtakee.fi/johda-tehokkaammin-huomioimalla-ryhman-kehitysvaihe/>
- Jyväskylän yliopisto. (2024). *Kyselyt*.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/kyselyt>
- Jyväskylän yliopisto. (2021a). *Laadullinen analyysi*.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonanalyysimenetelmat/laadullinen-analyysi>
- Jyväskylän yliopisto. (2021b). *Tutkimusprosessi*.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi>
- Jyväskylän yliopisto. (2016). *Teemoittelu*.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonanalyysimenetelmat/teemoittelu>
- Jyväskylän yliopisto. (2014). *Tutkimusstrategiat*.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/>
- Kansanen, N. & Virolainen, T. (2023). *Tuutoroinnin merkitys sote-alan opiskelijoiden ryhmäytymisessä*. [opinnäytetyö, Laurea ammattikorkeakoulu].
<https://www.theseus.fi/handle/10024/814535>
- KvantiMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Kyselylomakkeen laatiminen [verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja].
 <<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>>. (Viitattu 23.4.2024.)
- Koivisto, A. (2019). *Opiskelijatuutoritoiminta sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimisympäristössä*. [opinnäytetyö, Laurea ammattikorkeakoulu].
<https://www.theseus.fi/handle/10024/150285>
- Kopakkala, A. (2011). *Porukka, jengi, tiimi*. Edita.
- Lehtonen, H. (11. 11 2020). Mikä on yhteisö. Kansalaisyhteiskunta.
<https://kansalaisyhteiskunta.fi/tietopankki/mika-on-yhteiso/>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. (2013). *Ryhmää rakentamassa, opas tutortoimintaan*. Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

- https://cdn.mll.fi/prod/2017/08/07154828/MLL_Ryhm%C3%A4%C3%A4Rakentamassa_tutor_2013.pdf
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. (9.1.2023). *Ryhmäytyminen peruskoulussa*.
<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/ryhmayttaminen-peruskoulussa/>
- Mast. (2018). *Ryhmäytymisopas*. <https://ameo.fi/wp-content/uploads/2018/02/Ryhmayttamisopas.pdf>
- Miettinen, E. (2012). *Tuutori -Matkaopas yliopistomaailmaan*. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/785ecda5-672d-4e25-a9ce-b34859c79a65/content>
- Mäkelä, J. (2010). *Diakonia-ammattikorkeakoulu Opiskelijatuutorointi monimuoto-opinnoissa -Tarpeellista vai turhaa?* Opinnäytetyö. [Diakonia-ammattikorkeakoulu].
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13229/Pori_Makela_2010.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Niemistö, R. (2004). *Ryhmän luovuus ja kehitysehdot*. Palmenia-kustannus.
- Nivala, E. & Rynänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogiikka*. Gaudeamus.
- Nyyti ry. (n.d.). *Vinkkejä ja ohjeita tuutorille*. <https://www.nyyti.fi/vinkkeja-tuutorille/>
- Näpärä, L. (2. Maaliskuu 2017). Tutkimuksen sisältö. *Spoken*. Tutkimuksen sisältö:
<https://spoken.fi/tutkimuksen-sisalto/>
- Opetushallitus. (31. Maaliskuu 2023). *Korkeakouluihin 142 000 hakijaa kevään toisessa yhteishaussa*. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2023/korkeakouluihin-142-000-hakijaa-kevaan-toisessa-yhteishaussa>
- Opetushallitus. (2024). *Kestävän kehityksen keskeiset käsitteet*.
<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavan-kehityksen-keskeiset-kasitteet>
- Opetushallitus. (n.d.). *Yhteisöllisyys*. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>
- Opiskelijakunta Kaakko. (2018). *Turvallinen tuutori: Vertaistuutorin käsikirja*. XAMK.
https://www.oll.fi/site/assets/files/2507/turvallinen_tuutori_valmis_pdf.pdf
- OSAKO. (n.d.). *Tuutorin käsikirja*. OSAKO, Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta.
- Rasila, M. & Pitkonen, M. (2009). *Hyvä ryhmä, toimiva tiimi*. Yrityskirjat.
- Salomäo, A. (15. Toukokuu 2023). Millaisia tutkimustyyppjä on olemassa? *Mind the Graph*.
<https://mindthegraph.com/blog/fi/mita-tutkimuksen-tyypit-ovat/>
- Hiltunen, I, Sipilä, M. & Saari, P. (2014). *Opiskelijatuutorin opas*. I. Hiltunen, Toim. Lapin AMK.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/74558/LapinAMK_opiskelijan_tuutorio-pas-suomi_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

- Tampereen ammattikorkeakoulu. (2009). *Opintojen ohjausta ja aloitusta koskeva kysely ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille Tamkissa*. (A. Mustonen, Toim.)
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/755621/30-Opintojen-ohjausta-ja-aloitusta-koskeva-kysely-ensimmaisen-vuosikurssin-opiskelijoille-TAMKissa-syksylla-2008.pdf?sequence=2>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi Suomessa*.
https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2019.pdf
- University of Eastern Finland. (n.d.). *Tuutorit tukenasi*.
<https://kamu.uef.fi/tietopankki/uudelle-opiskelijalle/vertaistutorointi/>
- Viljamaa, M. (2009). *TUTTI –Tuutoreiden turva ja tuki – opas tuutoreille*. [Opinnäytetyö, Laurea-ammattikorkeakoulu].
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5032/Viljamaa_Minna.pdf;jsessionid=77AF1FEA8297393E7E6651986FC4C43B?sequence=1

Liite 1. Aineistohallintasuunnitelma

1. Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Tutkimusaineistoa kerätään Webropolin kyselytyökalun avulla luodulla kyselylomakkeella, johon vapaaehtoiset kyselijät omasta suostumuksesta vastaavat. Kysymykset ovat sekä strukturoituja että avoimia. Mikäli avoimissa kysymyksissä tulee ilmi tunnistetietoja, joita kyselyssä ei kerätä, on opinnäytetyöntekijän varmistettava, että kyseiset lomakkeet ovat tallennettu turvallisesti opiskelijan omalle koneelle (ei pilvi- tai nettipalveluiden säilytyspaikkoihin).

Ennen kyselyn toteuttamista ja kyselyyn osallistumista, osallistujien tulee mahdollista saada lukea tietosuojailmoitus (vaikka kyselyssä näitä tietoja ei kerätä)

Analyysivaiheessa saatu aineisto tallennetaan Wihiin luottamuksellisella alueelle (tämän avaamisesta Wihiin huolehtii ohjaava opettaja).

Ennen opinnäytetyön valmistumista opiskelija poistaa aineiston wihistä, ja siirtää sen anonymisoituna 7zip-ohjelmalla suojattuun kansioon (riittävän pitkän salasanan taakse) opiskelijan koneelle sekä ulkoiselle UBS-tikulle.

2. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Kyselyssä ei tulla keräämään henkilökohtaisia tietoja, tämä tieto ilmoitetaan saatekirjeessä ennen kyselyyn vastaamista. Mutta jos aukkokysymyksissä ilmenee kohtia, josta opiskelija olisi mahdollista tunnistaa, huolehditaan niistä tietosuojan antamien ohjeiden mukaisesti.

Kyselyyn vastaamalla opiskelija antaa suostumuksen, että hänen vastauksiaan saa käyttää opinnäytetyössä (saatekirjeessä lukee tämä tieto) Mikäli kyselyssä ilmenee tunnistettavia tietoja, kyselyiden kerättyä tällaiset anonymisoidaan välittömästi, jotta vastaajan henkilöllisyys ei vaarantuisi.

3. Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Opinnäytetyön aineiston ja tulokset omistaa opinnäytetyöntekijä

4. Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen tutkimusaineistoa ei jatko käytetä. Aineistoa opinnäytetyöntekijä säilyttää tietoturvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta työn tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa. Opinnäytetyön tekijä hävittää aineiston tietoturvallisesti HAMKin ohjeisen mukaisesti.

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus
Päivämäärä

1 (5)

Tietosuojailmoitus: Opiskelijoiden kokemuksia vertaistuutoroinnista ensimmäisenä opiskeluvuotena

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus laaditaan Webropolin avulla luotavalla kyselylomakkeella, ja kysely tullaan toteuttamaan täysin anonyymisenä. Kyselylomakkeeseen ei kerätä lainkaan henkilötietoja, jotta vastaaja pysyy tuntemattomana, ja hänen henkilöllisyytensä vaarannettaisiin.

Kysely on tarkoitettu laatia Hamkin sosiaalialan opiskelijoille, joiden avulla tutkin opiskelijoiden kokemuksia vertaistuutoroinnista heidän ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Koska opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä on: millaisia kokemuksia opiskelijoille jäi heidän vertaistuutoreistansa ensimmäisenä opiskeluvuotena, kyselyä ei toteuteta ensimmäisen vuoden opiskelijoille, koska he eivät ole vielä kyselyn aikana käyneet kokonaista opiskeluvuotta, jolloin tuutorit ovat tuutoroineet heitä loppuun asti. Tämän takia kysely järjestetään sosiaalialan opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet ensimmäisen opiskeluvuotensa.

Kyselylomakkeella esiintyy sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä. Mikäli avoimissa kysymyksissä vastaaja vastaa tavalla, josta hänet pystyisi tunnistamaan, vastaukset anonymisoidaan heti keräämisen jälkeen.

Kyselyyn vastaamalla vastaaja antaa luvan käyttää vastauksia opinnäytetyössä (tämä kerrotaan saatekirjeessä)

Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Hamkin sosiaalialan yksikön kanssa, jolloin sosionomiopiskelijoita osallistuu kyselyyn, ja heidän vastaamalla vastauksilla tutkitaan, miten vertaistuutorointia voitaisiin mahdollisesti kehittää.

Kyselyn tuloksia säilytetään opinnäytetyöntekijän koneella, ja tarvittaessa hänen muistitikullansa (tällöin aineistosta on poistettu kaikki henkilöihin yhdistävät asiat)

Tutkimuksen kesto: kyselylomake on auki viikon tai tarvittaessa kaksi, jonka jälkeen se suljetaan. Tarkoituksena opinnäytetyön olisi olla valmis maaliskuun aikana.

Kyseessä on: kertatutkimus

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevista asioista

Risto Huuska
risto.huuska@student.hamk.fi

Tutkimuksen suorittajat

- Risto Huuska

Käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietojen käsittely perustuu:

opinnäytetyön henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen.

Henkilötietosisältö ja säilytysajat

Tutkimuksessa kerätään seuraavat tiedot:

Tutkimuksessa ei kerätä laisinkaan henkilötietoja, joista kyselyyn osallistuva olisi tunnistettavissa (jos avoimissa kysymyksissä ilmenee laisinkaan jotakin, josta henkilö olisi tunnistettavissa, vastaukset kerättyään tällaiset anonysoidaan välittömästi). Vastaukset, joista voisi ilmetä mahdollisen vastaajan henkilöllisyys, opinnäytetyöntekijä huolehtii, että säilyttäminen tapahtuu tietoturvan mukaisesti sekä opinnäytetyön ohjeiden mukaisesti.

Tutkimuksen jälkeen:

Tutkimusaineisto hävitetään [Aineistoa säilytetään yhdenvuoden ajan opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Ennen opinnäytetyön valmistumista aineisto siirretään 7zip-ohjelmalla salasanalla suojattuun kansioon oman tietokoneen työpöydälle ja ulkoiselle usb-tikulle vuoden ajaksi, jonka jälkeen se tuhoetaan]

Tutkimusaineisto arkistoidaan ilman tunnistetietoja []

Tutkimusaineisto arkistoidaan tunnistetietojen kanssa []

Tutkimusaineisto avataan [] <Tähän missä. Esim. Tietoarkiston Aila, avoindata.fi>

Henkilötietojen vastaanottajat

Henkilötietojen vastaanottajia ovat:

Henkilötietoja ei luovuteta ulkopuolisille. Kyselyaineiston keräämisen palvelun toteuttaa Webropol Oy

Rekisterin suojauksen periaatteet

B ATK:lla käsiteltävät tiedot

Kun vastauslomakkeet on kerätty, ne anonymisoidaan välittömästi

Rekisterinpitäjä

Opinnäytetyöntekijä toimii rekisterinpitäjänä

Yhteystiedot

Risto Huuska
risto.huuska@student.hamk.fi

Tietosuojavastaava

Tietosuojavastaavan nimi: Ei ole, (henkilötietoja ei kerätä laisinkaan)
Rekisterissä ei tehdä automaattista päätöksentekoa

Tietojen siirto EU:n tai ETA:n ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle.

Rekisteröidyn oikeudet ja niiden rajoittaminen

EU:n yleinen tietosuojalainsäädäntö (2016/679) antaa rekisteröidylle seuraavat oikeudet:

Oikeus peruuttaa suostumuksen

Rekisteröidyllä on milloin tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa. (artikla 7)

Oikeus saada pääsy tietoihinsa

Rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjältä vahvistus siitä, käsitelläänkö häntä koskevia henkilötietoja. Rekisteröidyllä on oikeus saada pääsy tietoihinsa. Tarkastusoikeudesta voidaan periä maksu tai siitä voidaan kieltäytyä, jos pyynnöt ovat ilmeisen perusteettomia tai kohtuuttomia, erityisesti jos niitä esitetään toistuvasti. (artikla 12 ja artikla 15)

Oikeus tietojen oikaisemiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia rekisterissä olevan virheellisen tiedon oikaisemista (artikla 16). Korjaamispyyntö tehdään kirjallisesti. Joissain tietojärjestelmissä henkilö pystyy myös itse korjaamaan omat tietonsa.

Oikeus tietojen poistamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia henkilötietojensa poistamista, jos yksi seuraavista toteutuu (artikla 17):

- Henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin.
- Rekisteröity peruuttaa suostumuksen, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta.
- Rekisteröity vastustaa käsittelyä eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä (artikla 21).

- Henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti.
- Henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Rekisteröidyllä kuitenkin ei ole oikeutta tietojen poistamiseen tutkimuksissa, mikäli tietojen poistaminen todennäköisesti estää kyseisen käsittelyn tai vaikeuttaa sitä suuresti.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen

Rekisteröidyllä on oikeus käsittelyn rajoittamiseen, jos yksi seuraavista toteutuu (artikla 18):

- Rekisteröity kiistää henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa rekisterinpitäjä voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden.
- Käsittely on lainvastaista ja rekisteröity vastustaa henkilötietojen poistamista ja vaatii sen sijaan niiden käytön rajoittamista.
- Rekisterinpitäjä ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta rekisteröity tarvitsee niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi.
- Rekisteröity on vastustanut henkilötietojen käsittelyä artikla 21 kohdan nojalla odotettaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeudet perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen

Rekisteröidyllä on oikeus saada koneluettavassa muodossa häntä koskevat henkilötiedot, jotka hän on rekisterinpitäjälle toimittanut, mikäli käsittely perustuu suostumukseen ja käsittely tapahtuu automaattisesti. (artikla 20)

Oikeuksien rajoittaminen tässä tutkimuksessa

Tässä tutkimuksessa poiketaan seuraavista rekisteröidyn oikeuksista: Rekisteröidyllä ei ole oikeutta tarkistaa tietoaan (artikla 15).

- Rekisteröidyllä ei ole oikeutta tietojensa oikaisemiseen (artikla 16).
- Rekisteröidyllä ei ole oikeutta tietojen poistamiseen (artikla 17).
- Rekisteröidyn ei ole oikeutta käsittelyn rajoittamiseen (artikla 18).
- Rekisteröidyn ei ole oikeutta vastustaa henkilötietojensa käsittelyä (artikla 21).

Pyynnöt näiden oikeuksien käyttämiseen osoitetaan:

Yhteystiedot

Risto Huuska

risto.huuska@student.hamk.fi

Oikeus tehdä valitus

Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistolle. Lisätietoja
<https://tietosuoja.fi/>.

Liite 3. Saatekirje

Moro! Olen neljännen vuoden sosionomiopiskelija HAMKista, ja teen tutkimusta opiskelijoiden kokemuksista vertaistuutoroinnista. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisia kokemuksia opiskelijoille jäi heidän vertaistuutoroinnista ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Kyselyyn annetut vastaukset antavat rikasta tietoa kokemastasi vertaistuutoroinnista, jolloin vastauksien pohjalta on mahdollista saada ideoita vertaistuutoroinnin kehittämistä varten. Kysely sisältää 10 kysymystä, joihin vastaaminen vie 7–15 min. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista, eikä se sisällä henkilötietojen keräämistä.

Vastaamalla kyselyyn annat suostumuksesi käyttää vastauksia opinnäytetyössä.

Ennen kyselyyn vastaamista on mahdollista tutustua tietoturvailmoituslomakkeeseen, joka laitetaan Whats Appissa liitetiedostona.

Kyselyyn vastaamiseen on aikaa viikon verran, 29.1.–4.2.

Kiitän suuresti kyselyyn osallistumisesta.

Liite 4. Tutkimuskysely. Luotu Webropolilla

Opiskelijoiden kokemuksia vertaistutoroinnista ensimmäisenä opiskeluvuotena

☐ Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Moro! Olen neljännen vuoden sosionomiopiskelija Hamkista, ja teen tutkimusta opiskelijoiden kokemuksista vertaistutoroinnista. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, millaisia kokemuksia opiskelijoille jäi heidän vertaistutoroinnista ensimmäisenä opiskeluvuotena.

Kyselyyn annetut vastaukset antavat rikasta tietoa kokemastasi vertaistutoroinnista, jolloin vastauksien pohjalta on mahdollista saada ideoita vertaistutoroinnin kehittämistä varten. Kysely sisältää 10 kysymystä, joihin vastaaminen vie 7–15 min. Kyselyyn vastaaminen on täysin vapaaehtoista, eikä se sisällä henkilötietojen keräämistä.

Vastaamalla kyselyyn annat suostumuksesi käyttää vastauksia opinnäytetyössä.

Ennen kyselyyn vastaamista on mahdollista tutustua tietoturvailmoituslomakkeeseen, joka laitetaan Whats Appissa liitetiedostona.

Kyselyyn vastaamiseen on aikaa viikon verran 29.1.–4.2.

Kiitän suuresti kyselyyn osallistumisesta.

1. Koitko ryhmäytyneesi luokkasi kanssa ensimmäisen vuoden aikana?

- ☐ Kyllä
☐ En

2. Koitko, että olit ensimmäisen vuoden aikana tarpeeksi itseohjautuvainen tutustumaan luokkalaisiisi vai tarvitsitko tuutorin tukea tähän?

- ☐ Olin tarpeeksi itseohjautuvainen
☐ Koin tarvitsevani tukea ohjautumiseeni

3. Rastita kohdat, joissa koit vertaistutorin hyödyllisenä (voit rastittaa useita vaihtoehtoja)

- ☐ Luokkalaisiin tutustumisessa ryhmäyttämisessä
☐ Kampuksen esittelyssä
☐ Digitaalisten apuvälineiden opastamisessa (Learn, Teams, Zoom)

- ☐ Tuutoreiden järjestämien tapahtumien tiedottamisessa
- ☐ Tuutoroinnin mainostaminen onnistunutta
- ☐ Vertaistukena (keskustelukaverina)
- ☐ Tuutoreihin oli helppo saada yhteyttä tarvittaessa

4. Missä opintojenvaiheessa koit Vertaistuutorit tärkeinä?

- ☐ Opintojen alussa
- ☐ Opintojen keskivaiheilla
- ☐ Opintojen lopussa
- ☐ Koko opiskeluvuoden aikana

5. Koitko, että oli helpompi lähestyä tuutoria, kuin koulun opettajia? (perustele vastauksesi)

6. Millaisiksi koit tuutorien ryhmäytymispäivät orientaatioviikolla?

7. Millaisia asioita olisit kaivannut tuutoreiltasi enemmän?

8. Millaisessa asioissa kaipaisit kehittämistä vertaistutorien toiminna? (mitä olisit kaivannut omana aikana tai mitä jäi puuttumaan?)

9. Kuinka tyytyväinen olit (koit) omien vertaistutorien tuutoroinnin?

- ☐ Erittäin tyytyväinen
- ☐ Tyytyväinen
- ☐ Kohtalaisen tyytyväinen
- ☐ En ollut laisinkaan tyytyväinen

10. Jos vastasit kysymykseen 9. että et ollut laisinkaan tyytyväinen, niin miksi? Jos vastasit kolmeen ensimmäiseen, jätä tähän vastaamatta
